

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

„Opominjamo vse duhovnike, one svetnega klera in one, ki pripajajo redovom in kongregacijam, da se povezani z vezjo bratske ljubezni, s skupnimi močmi in voljami trudijo za isti cilj, ki je dobro Cerkev, lastno posvečenje in posvečenje vernikov“

(Pij XII., Menti nostrae.)

K A Z A L O

Škof dr. Gregorij Rožman: „...orate pro invicem...“	97
Dr. Alojzij Šuštar: Marija v duhovnikovem osebnem življenju	99
Š. M.: Naš odgovor „Ljudskim duhovnikom“ v Sloveniji	105
Sacerdotes in pace	115
J. Stanislav: Virtuti et musis	117
Novice od povsod	122
Knjige	127
Slovenski duhovniki v zamejstvu	128

Še vedno je precej slovenskih duhovnikov v zamejstvu, o katerih smo bili trdno prepričani, da bodo postali naročniki svojega glasila „Omnes unum“, ki je edina praktična bratska vez med nami. Lepo prosimo, da bi to storili vsaj v prihodnjem letu!

Revijo morete naročiti naravnost pri upravi: Rev. Stanko Škrbe, Victor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina, ali pa pri sledečih sobratih poverjenikih:

- Kanada:** Rev. Tone Vukšinič, 626 Glenhohne Ave, Toronto 10.
- U. S. A.:** Rev. Karel Pečovnik, St. Petr's Church, Dumont, Minnesota.
- Italija:** Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.
- Trst:** Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine, Trieste.
- Gorica:** Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.
- Celovec:** Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.
- Avstrija:** Mons. dr. Jože Jagodič, Amlach, P. Lienz, Osttirol.
- Ostala Evropa:** Rev. Zdravko Reven, 17, rue Charles Dupret, Charleroi, Belgique.
- Čile:** Rev. Ludvik Ceglar, Capellan, Casa Central, Maipo (Buin), Chile.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Vsi v Evropi morejo poravnati naročnino s štipendiji. Opravili bodo tri sv. maše. Po dogovoru bodo mogli na ta način poravnati naročnino tudi sobratje od drugod. Nihče pa naj maš ne opravi prej, dokler mu ne bo sporočeno, da so zanj intencije že določene. Nato pa naj vsakdo sporoči, da je prevzel dolžnost maševanja.

Naročnino v denarju morete poravnati pri upravi ali pa pri gornjih poverjenikih.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO I.

MARIJINO LETO 1954

ŠTEV. 4

„...et orate pro invicem...“

(Jac 5, 16)

Škof dr. Gregorij Rožman, U. S. A.

Iz pisma apostola Pavla povzamemo, da je v podporo svojemu apostolskemu delu in mladim krščanskim občinam imel razpredeno mrežo molitve „pro invicem“. Vernikov, ki so bili sprejeli evangelij, posebno še duhovnikov in škofov, se neprestano spominja v molitvah, „noč in dan“; vernikom pa priporoča sebe in svoje delo v molitev. Zavedal se je, kako važna in potrebna jim je nadnaravna vez molitve, ki jih zedinjuje in jim nudi pomoč.

V apostolski dobi so bili kristjani neznatna manjšina med pogani, v vedni nevarnosti, da jim krščanski ideali obledijo. Škofje-duhovniki, ki so bili od apostolov postavljeni posameznim krščanskim občinam, so bili osamljeni, ogroženi, preganjani. Nujna jim je bila močna vez molitve drug za drugega.

Nam slovenskim duhovnikom (pa tudi duhovnikom drugih narodnosti) je takšna molitvena vez danes prav tako potrebna. Treba nam je mnogo močnih milosti; sredi izredno trde in nevarne borbe živimo; duhovniki smo predmet zagrizenih hudičevih napadov; hudič gre do poslednjih konsekvenc. Eni smo razkropljeni po svetu med tujimi narodi. Le počasi se vživljamo v miselnost ljudstva, med katerim smo. Treba nam je veliko potrpežljivosti, zaupanja v Boga in ljubezni do duš, h katerim nas je Gospod poslal. Bolj ko čutimo osamljenost, pa čeprav bivamo v velikih mestih in industrijskih središčih, tem bolj bi morali biti povezani z molitvijo.

Drugi sobratje so sicer v svojih škofijah, a se poleg direktnega dušnega pastirstva mučijo in utrujajo v borbi za osnovne pravice, ki gredo njim in vernikom po naravnem zakonu. Koliko dragocenih energij požre taka borba in kako srca zagreni, ko bi vendar krščanski narodi in njih oblasti morale same po sebi te pravice upoštevati in čuvati, vsem enako.

Tretji, ki pa nam morajo biti najbolj pri sreči, so naši sobratje pod oblastjo brezbožnikov. Težko se vmislimo v njihov položaj. Komurizem s svojo znano metodo ustrahovanja in izstradanja najhuje pritiska na duhovnike, ki so in hočejo ostati zvesti Kristusu, njegovi Cerkvi in njegovemu namestniku na zemlji. Živijo v vednem strahu. Tajna policija jih nadleguje, izprašuje, jim preti, stalno so pod njenim nadzorstvom. Vohunska mreža te policije je tesno spletena, le težko se ji kdo izmakne, pa še ta le za kratko časa. Posledica je splošna nezaupljivost: Kdo je vohun policije, kdo ni? Komu še moreš zaupati? S kom smeš odkrito

govoriti? Komu kaj potožiti? Ali ni kakor v peklu? — Doma nimajo noberega verskega tiska, da ne omenjam teološkega znanstvenega. Od zunanjega sveta so odrezani, na splošno ne morejo dobivati teološke literature ne v obliki revij ne v knjigah. Živijo kakor v neki duhovni ječi, kakor da na svetu ni nič drugega kot togi, neživljenjski, neznanstveni komunistični materializem. Namen je, duhovščino izstradati ne samo materialno ampak tudi duhovno. Pri vsem tem pa število klera hitro pojema. Zdi se, da bodo poklicij v kratkem izčrpani. Posledica brezbožnega pouka se v mladini že kaže, k temu pa še pritisk na dijake in starše.

Sobratje v tem težkem položaju bi nas, ko bi mogli, s svetim Pavlom prosili po Gospodu našem Jezusu Kristusu in po ljubezni duha, da se z njimi vred borimo v svojih molitvah pri Bogu (Rim 15, 30).

Posnemajmo sv. Pavla. Prosim vas, dragi sobratje po svobodnem svetu, pomnožimo molitveno akcijo za naše trpeče sobrate v domovini in drug za drugega, kjerkoli se nahajamo. Povežimo se z nadnaravno vezjo molitve in prošnje. Kakor so se apostoli z duhovniki in verniki obdali z mrežo molitve, tako storimo v teh usodnih časih tudi mi. Vsak po svoji navadi in želji moli in prosi za te namene, vem to. Opozoril bi pa vas rad, da porabimo za to molitveno akcijo pred vsem svoje službene molitve, ki jih opravljamo kot služabniki Cerkve in v njenem imenu.

V vsaki mašni memento vivorum vključimo izrecno vse slovenske duhovnike, zlasti tiste, ki telesno in duševno trpijo, ki so v telesnih in duševnih nevarnostih; pri memento defunctorum pa vključimo duše vseh umrlih sobratov. Od vsake svete maše, ki jo kje slovenski duhovnik opravi, naj se z Jezusovo daritvijo dviga k usmiljenemu Bogu tudi prošnja za vse slovenske duhovnike. Močna in sveta bo ta vez med nami, saj gre skozi prebodeno Srce našega Zveličarja. — Vključimo jih tudi v svoj brevir. Dnevni oficij naj bo prav tako močna vez med nami vsemi. Gotovo imamo svoje posebne namene pri brevirju, vsek po svojih potrebah, pa tudi splošne za vso Cerkev, a k tem namenom pridružimo še ta skupen, dandanes nujen namen: za nas duhovnike „pro invicem“, posebno za tiste, ki maše skupne molitve najbolj potrebujejo.

V teh časih, ko hudič s postoterjeno silo napada duhovnike, jih ovira v delu, jim poskuša spodrezati življenjske žile, jih muči in ponižuje v deželah, kjer je svoje sodelavce spravil na oblast, v teh časih, pravim, smo pač mi sami najprej dolžni pomagati bratom z molitvijo, da vztrajajo in v zaupanju trpijo, smo dolžni z molitvijo trgati mreže hudičeve in se med seboj povežati v močno, nepredirno fronto Kristusovo. Tega nam nihče ne more preprečiti, tokov milosti iz naših molitev ne more nihče prekiniti. Itaque oremus pro invicem!

KONZORCIJ, UREDNIŠTVO IN UPRAVA ŽELE VSEM
SLOVENSKIM DUHOVNIKOM PO SVETU SREČNO IN
MILOSTI POLNO NOVO LETO!

Marija in duhovnik

Dr. Alojzij Šuštar, Švica

Marija v duhovnikovem osebnem življenju

Noben drug poklic ne zajema in ne prevzame tako zelo celega človeka kot duhovniški poklic. Pri duhovniku ni več mogoče ločiti človeka in duhovnika. Ne samo, da posvečeni duhovnik ostane sacerdos in aeternum, tudi v življenju mora vedno bolj zediniti človeško naravo in milost duhovniškega posvečenja. Sicer tudi po posvečenju duhovnik ostane človek, posvečenje zanj še ne pomeni nikake transsubstantiatio v etičnem redu. Zato se mora duhovnik v življenje truditi, da vsaj nekoliko uresniči to transsubstantiatio naravnega človeka v božjega maziljenca. Ker se duhovnik te naloge zaveda, zato večkrat tudi tako trpi zaradi neskladnosti, ki tudi po posvečenju ostane v njem med človeško naravo in duhovniškim idealom.

V stremljenju za harmonijo in enoto med človekom in drugim Kristusom v isti osebi ima Marija pri duhovniku posebno vlogo. Marija je prva in najpopolneje od vseh ustvarjenih bitij uresničila to enoto med naravo in milostjo. Pri Mariji je bila narava popolnoma prepojena z milostjo, pri njej so bile vse naravne zmožnosti popolnoma v službi milosti in naloge, ki jo je prejela od Boga. Odkar je Marija postala božja mati, je bila samo božja mati, čisto in popolnoma božja mati. Bog jo je poklical, Marija je učlovečeni odgovor na ta božji klic. Bog jo je vzel v svojo službo, Marija se mu je popolnoma predala, še veliko na popolnejši način kot je orodje predano tistemu, ki ga uporablja.

To nalogo ima tudi duhovnik. Bog ga je poklical v svojo službo in bistveno in glavno duhovniško dejanje je: predati se Bogu. Tudi duhovnik je utelešen odgovor na božji klic, orodje, ki je popolnoma predano Bogu.

Eksistencialna odvisnost duhovnika od Marije

Marija je bila mati zgodovinskega fizičnega Kristusa. Po načrtu božje previdnosti je bila božja mati zraven tudi ob rojstvu mističnega Kristusa, sv. Cerkev (Apd 1, 14) in tudi temu Kristusu nudila svojo materinstko skrb, ljubezen in pomoč. A skrb za mističnega Kristusa ni bila izročena Mariji na isti način kot skrb za zgodovinskega Kristusa. Sicer Marija tudi po svojem vnebovzetju skrbi za sv. Cerkev, a tu na zemlji je skrb za božje kraljestvo Kristus izročil apostolom in njihovim naslednikom — duhovnikom. Duhovniki torej nadaljujejo Marijino delo — skrb za Kristusovo življenje na zemlji. Zato Marija brez dvoma želi, da tisti, ki jo na zemlji nadomeščajo, nadaljujejo njeno delo na kar najbolj popoln način. Tako je Marija od prvega početka, ko je bila rojena sv. Cerkev — mistični Kristus, pri tem Kristusu najbolj zainteresirana — če smemo tako reči, na duhovnikih, ki prevzamejo njeno nalogo in nadaljujejo njeno božje materinstvo na zemlji. Če je Marija srednica vseh milosti, potem je najbolj in predvsem srednica duhovniških milosti, milosti duhovniškega poklica, ki je nadaljevanje milosti njenega božjega materinstva, in milosti za duhovniško delovanje, ki nadaljuje njeno materinsko delovanje. Marija ima posebno vlogo ne samo ob prvi milosti duhovniškega poklica, temveč tudi

pozneje v življenju. Če je že v Kani opazila pomanjkanje vina in prišla ženinu in nevesti na pomoč v njegovi zadregi, koliko bolj bo pomagala duhovnikom, če jim poide milost, koliko bolj bo tu opozorila svojega božjega Sina „vinum non habent, gratiam non habent“.

Tega se mora duhovnik zavedati. Zavest, da je njegova duhovniška milost odvisna ne samo od božje izvolitve, temveč v gotovem smislu tudi od Marijinega posredovanja, mora biti odločilna za duhovnikovo pobožnost do Marije. Čim bolj živo se bo duhovnik zavedal, kako je ravno v svoji duhovniški eksistenci odvisen od božje matere, tem bolj se bo zavedal, kako je tudi v svojem delovanju odvisen od nje, kako mora biti zato z njo povezan. Odtod bo kakor sama od sebe prihajala potreba po vedno večji osebni ljubezni do Marije in vedno večje zupanje v njeno pomoč.

Eksistencialna odvisnost duhovnika od Marije v poklicu in delovanju je torej prvo, kar se nam odkrije, če razmišljamo o vlogi Matere božje v duhovnikovem osebnem življenju. Drugo je dejstvo, da je Marija duhovniku najlepši vzor v strukturi njegovega duhovniškega poslanstva, v njegovem razmerju do Boga, v njegovih čednostih in v njegovem dušnopastirskem delovanju. Poskušali bomo te misli nekoliko podrobneje razviti.

Marija — vzor v strukturi duhovniškega poslanstva

Marija je božja mati, odtod in zato tudi naša mati. Kot božja mati je živela samo za Boga, kot naša mati smo mi njena prva skrb. Sv. Pavel v pismu Korinčanom omenja, kako težko je za človeka, če se mora deliti med Bogom in ljudmi (prim. 1 Kor 7, 32—35) in o sebi toži, kako je deljen, kako stiskan od obeh strani, ker bi bil na eni strani rad razvezan in s Kristusom, a na drugi strani je potrebno, da ostane v telesu zaradi ljudi, da jim oznanja evangelij (prim. Fil 1, 21—26). To dvojnost čuti in mora čutiti tudi duhovnik. Saj ve, da ga je Kristus na eni strani izbral, da bi bil z njim, da bi ostal pri njem, a na drugi strani, da ga pošlje od sebe oznanjat evangelij (prim. Mrk 3, 14).

Marija je naša mati le, ker je božja mati, Marija skrbi za ljudi le zato, ker je Bog njena glavna in prva skrb. V tem je Marija vzor duhovniku in vzor za strukturo duhovniškega poslanstva, za harmonijo, ki jo mora duhovnik pri svojem delu uresničiti. Predno more duhovnik iti k ljudem, mora priti k Bogu. K ljudem ima dostop samo skozi Boga, Kristus je za duhovnika kakor prizma, ki zbira vse žarke njegovega mišljenja in delovanja in jih potem razlomi in razdeli na ljudi, ki so izročeni duhovnikovi skrbi. Marija kaže duhovniku, da med skrbjo za Boga in za duše ni nasprotja, ampak enota. Kakor je Marijina pomoč za ljudi in posredovanje milosti postalo možno šele zato, ker je Marija popolnoma živela za Kristusa, tako gre tudi pri duhovniku vse delo za ljudi skozi Kristusa.

To popolnoma nadnaravno usmerjenost je treba v našem času, ko je takozvana herezija akcije splošna nevarnost, še bolj poudariti. Ker duhovnik vidi, kako ogromne so njegove naloge, kako se je treba zavzeti z vsemi silami in sredstvi, če hoče vzdržati v boju za duše, je nevarnost, da pozabi, kam mora najprej usmeriti svoje mišljenje in delovanje. Duhovnik ne more in ne sme iti naravnost do ljudi, temveč vedno samo preko Kristusa. Če ne bo Kristus tista leča, ki bo najprej zbral vse njegove misli in načrte, če ne bo Kristus žarišče,

kjer se bodo križali duhovnikovi uspehi in neuspehi, bo duhovnikovo delovanje neuspešno, čeprav se to morda ne bo precej pokazalo. Marija duhovnika vedno znova opominja, naj ne pozabi, da tudi zanj velja to kar je veljalo zanjo: Maria optimam partem elegit, najprej Kristus, samo preko Kristusa vse drugo delovanje in vsa skrb za duše.

Iz tega sledi drug vidik na strukturi duhovniškega poslanstva, ki ga je Marija izrazila z besedami: ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Marija je hotela biti le dekla Gospodova, ki se je dala Bogu popolnoma na razpolago kot orodje v njegovih rokah, Instrumentum, orodje v božjih rokah, to je tudi bistvena poteza na duhovniku. Saj se duhovnik teoretično tega zaveda in tega dejstva nikakor noče tajiti. A Marija duhovnika stalno opominja, naj tudi v življenju vedno bolj uresniči to dejstvo. Slovenci imenujemo duhovnika „gospod“ in nevarnost je bila — danes je gotovo veliko manjša — da se je duhovnik res čutil „gospoda“ in gospodarja in je pri tem pozabil, da je le hlapec, le orodje v božjih rokah, da ne more ničesar iz sebe, ampak da je vse prejel. Kaj bi se torej ponašal s tem, kar je prejel, kakor bi ne bil prejel? (prim. 1 Kor 4, 7). Marija se je zavedala, da ji je le Bog storil velike stvari in da je le zato dosegla tako mesto in tako čast. V tej zavesti in v tem zadržanju je Marija vzor posvečenemu duhovniku.

Še tretji vidik, ki se pokaže na strukturi duhovniškega poslanstva in ki ima svojo predpodobo v Mariji hočemo omeniti. Duhovnik je alter Christus, Kristusov namestnik, zato ima delež na njegovi kraljici in oblasti. Kot je Kristusa poslal Oče, tako je Kristus poslal duhovnike (prim. Jan 20, 21). Zato ima duhovnik očetovsko poslanstvo, daje življenje evharističnemu in mističnemu Kristusu, skrbi za rast in oblikovanje Kristusa v srcih vernikov in ima pri vernikih oblast učitelja in vodnika (prim. 1 Kor 4, 14—15). To stran na duhovniškem poslanstvu bi lahko imenovali „kristološko-moško“ komponento.¹ A duhovnik more vršiti to poslanstvo le v popolni odvisnosti od Boga, od Kristusa. Zato mora biti v razmerju do Kristusa tako kot Marija: pripravljen sprejeti Kristusa in ga nositi, kot je Marija sprejela in spočela in nosila božjega Sina. Pod tem vidikom moremo govoriti o „mariološki-ženski“ komponenti pri duhovniku.² Duhovnik nadaljuje Kristusovo poslanstvo, hkrati pa nadaljuje tudi Marijino materinstvo, kot smo to videli pri analogiji med Marijo in duhovnikom. Odtod pa sledi za duhovnika, da mora v sebi tudi zavestno gojiti to podobnost med Marijo in seboj, da v sebi ne sme zanemarjati mariološke komponente. Vernikom ne sme biti samo oče, ampak hkrati tudi mati z vso globino, požrtvovalnostjo in nežnostjo materinske ljubezni. Sv. Pavel, ki je bil mož v polnem pomenu besede, piše Tesaloničanom: „Mogli bi kot Kristusovi apostoli biti oblastni, ali nastopili smo v vaši sredi milo, kakor mati neguje svoje otroke. Tako smo v blagočutju do vas pripravljeni, dati vam ne samo evangelij božji, ampak tudi svoje življenje, ker ste se nam priljubili“ (1 Tes 2, 7—8). In Galačanom piše isti apostol: „Otročiči moji, spet trpim za vas porodne bolečine“ (Gal 4, 19). Posebno v duhovnikovem dušnopastirskem delovanju mora postati ta komponenta vidna, kot bomo o tem še govorili.

¹ D. Thalhammer, Maria und der Priester, pri P. Sträter, Katholische Marienkunde. Bd. III: Maria im Christenleben. F. Schöningh, Paderborn 1951, str. 200.

² Thalhammer, n. d., str. 200.

Marijino razmerje do Boga je mogoče najbolje izraziti v besedo „predanost“. Marija je oila popolnoma predana Bogu, popolnoma je zanj živela. Tudi duhovnik mora biti popolnoma predan Bogu. Za človeka taka predanost ni lahka, za moškega morda še težja. Človek bi vedno hotel ohraniti nekaj, v čemer bi ne bil od nikogar odvisen in na nikogar navezan. V moški naravi je ta poteza še močnejša. Ženi je Bog že v njeno naravo položil nagnjenje k predanosti, k pripravljenosti, k sprejemljivosti. Duhovnik mora zaradi svojega duhovniškega poslanstva v sebi uresničiti in ohraniti živo tako pripravljenost in sprejemljivost nasproti Bogu, tako predanost Bogu. Kajti vsa duhovnikova moč in plodnost izvira iz tega razmerja do Boga, kakor je bilo tudi pri Mariji njeno božje materinstvo posledica tega razmerja do Boga. Kakor je pri Mariji njen odgovor „Ecce ancilla Domini“ postal njen življenjski program, tako mora tudi pri duhovniku njegov „adsum“ postati njegov življenjski program.

Prvi element v tej pripravljenosti in predanosti je: sprejeti, kar Bog položi v človeka, ki pripravljen stopi predenj. Marija je sprejela in spočela božjega Sina in ga oblikovala v sebi. Tako mora tudi duhovnik sprejeti in spočeti božjega Sina. Tu bi hoteli poudariti posebno izraz „spočeti“. Kajti tudi duhovnik ne more Boga sprejeti kot nekaj tujega, temveč le v osebnem sodelovanju, le tako, da tudi sam s svoje strani doprinese svoj delež k božjemu življenju v sebi. In kakor je Marija oblikovala božjega Sina v sebi, tako ga mora tudi duhovnik oblikovati in na drugi stranj prositi in pustiti, da Kristus oblikuje in izoblikuje duhovnika v drugega Kristusa, da bo potem mogel duhovnik v drugih oblikovati Kristusa.

Iz te predanosti Bogu izvira druga naloga, nositi Kristusa. Bog si išče na zemlji bivališče. Prvo je našel v Mariji, drugo mora najti v duhovniku. Predno daje duhovnik Kristusu bivanje na oltarju, v Evharistiji in v srcih vernikov, ga mora nositi v sebi. Marija je bila tudi po rojstvu božjega Sina „polna“ Kristusa, njeno srce je bilo vedno bolj polno Boga, čim bolj se je oddaljevala ura, ko je božji Sin zapustil bivališče v njenem deviškem telesu. Tako mora tudi duhovnik biti vedno bolj poln Kristusa, čim bolj ga daje drugim, čim bolj se oddaljuje od ure, ko je prvič stopil pred oltar.

Nabožni pisatelji so že neštetokrat poskusili popisati Marijino razmerje do Boga, posebno Marijino vero, njeno upanje in njeno ljubezen. Zaradi polnosti milosti je bila Marija najpopolnejša tudi v teh božjih čednostih. Tu ni naš namen, da bi to razmerje do Boga podrobneje opisovali, posebno ker je Marija v tem oziru vzor vsakemu kristjanu. Vendar bi hotelj omeniti nekaj misli, ki so za duhovnika posebno značilne.

Duhovnik ima v svoji duhovniški službi stalno opraviti z mysterium fidei. Vse njegovo delovanje kakor tudi njegova duhovniška eksistenca je prav za prav mysterium fidei. Sicer je že nadnaravno življenje vsakega kristjana skrivnost vere, duhovniška milost in delovanje iz te milosti pa še veliko bolj. Marijo je Elizabeta blagrovala. beata quae credidisti (Lk 1, 45), kajti le iz te vere je vedela Marija za svoje božje materinstvo ne glede na to, da je bila ravno ta vera predpostavka za božje materinstvo.

Isto velja o duhovniku. Duhovnik mora biti veren človek, to se samo po sebi razume. A duhovniku je potrebna posebno tudi vera v lastno poslanstvo in v lastno duhovniško delovanje, ki ima svojo podlago v posvečenju. Lahko se zgodi, da je ravno ta vera v duhovniško milost in poslanstvo ena najtežjih pre-

izkušenj za duhovnika, posebno če nima nobenih zunanjih dokazov v uspehih. Če se duhovnik v takih notranjih krizah vedno znova obrača k Mariji, ki je ravno kot božja mati morala imeti tako izredno vero, ker je imela stalno opraviti z mysterium fidei v polnem pomenu besede, bo Marija izprosila duhovniku milosti, da bo tudi zanj veljalo: „*beatus qui credidisti*“.

Za tiste, ki jih je Bog izbral in ki so se temu klicu odzvali v popolni predanosti je značilno, da Bog od njih zahteva skoraj neizmerno zaupanje. Na ta način jim hoče Bog vedno znova dokazati, da so samo instrument, da sami nič ne morejo, temveč da so popolnoma odvisni od tistega, ki jih uporablja kot orodje in naredi z njimi, kar hoče in kadar hoče. Kolikokrat postane lahko duhovnik nepotrpežljiv, zagrenjen in obupan, ker izkusi svojo nemoč, ker doživlja neuspehe in vidi, kako malo premore. Večkrat se za tako nepotrpežljivostjo in obupanostjo skriva skušnjava, da bi ne bil duhovnik več orodje, ampak da bi na lastno roko odločal. Če ima duhovnik osebno ljubezen do Marije, bo v njej brez dvoma vedno znova našel oporo za pravo razmerje do Boga. Ne bo pozabil, da je samo orodje v božjih rokah, samo hlapec, ki se mora tudi ob največjem delu in uspehu zavedati: *inutiles servi sumus* (Lk 17, 10).

Kakšno je bilo Marijino osebno razmerje do Kristusa? Kakšna je bila ljubezen med materjo in sinom, med učlovečenim Bogom in njegovo najbolj izvoljeno dušo? Kdo bi mogel to popisati? A duhovniku mora biti Marija ravno v tej posebni osebni ljubezni do Kristusa vzor in priprošnjica, če hoče imeti duhovnik pravo razmerje do Kristusa. Svoje duhovnike imenuje Kristus prijatelje, pred katerimi nima nobenih skrivnosti, ki jim je vse razodel, kar je slišal od Očeta (Jan 15, 15). Kakšno globoko osebno ljubezen predpostavljajo te besede! Kdo bo duhovniku mogel bolj pomagati na poti k taki ljubezni kot Marija, mati lepe ljubezni?

Š marsikaj bi se dalo povedati o vlogi Matere božje v duhovnikovem osebnem življenju. V premišljevanju in molitvi bo duhovnik vedno znova črpal iz teh resnic. Kajti Marija je za Kristusom za duhovnika najlepši vzor in obenem najmogočnejša priprošnjica.

Marija in duhovnikova čistost

Marija je najpopolneje sodelovala z milostjo in najgloblje posnemala Kristusa. Zato je vsem, ki hočejo krščansko živeti, poleg Kristusa, Boga-človeka, najpopolnejši vzor. Duhovnik, ki je forma *regis ex animo* (1 Petr 5, 3), ki naj vernikom lahko reče kot sv. Pavel: *imitatores mei estote* (1 Kor 4, 16), ima svoj prvi in največji vzor v Kristusu, kot dostavlja sv. Pavel: *imitatores mei estote sicut et ego Christi* (1 Kor 4, 16). Hkrati pa je tudi Marija duhovnikov vzor in če bi bi hoteli naštevati vse čednosti, v katerih naj duhovnik posnema Marijo, bi nastala cela ascetična razprava. Tiste čednosti, ki so odločilne v razmerju do Boga, smo že zgoraj omenili. Druge, ki so važne predvsem v dušno-pastirskem delu, bomo pozneje videli. Tu hočemo omeniti le eno duhovniško čednost, v kateri sta si Marija in duhovnik posebno blizu in kjer je Marija duhovniku najpopolnejši vzor, namreč deviško čistost in pomen Marijinega čiščenja za duhovnikovo čistost.

Marija je duhovniku najprej vzor čistosti. Starodavno in splošno je katoliško prepričanje, da je imela Marija že pred oznanenjem namen, ostati deviška vse svoje življenje. Nekateri celo mislijo, da je Marija napravila pod vplivom milosti posebno obljubo vednega devišтва. Ne da bi se hoteli podrob-

neje spuščati v to vprašanje, je gotovo, da je bila Marija vse svoje življenje devica in čista in sv. Cerkev Marijino devištvo in čistost posebno poudarja. Poleg naslova Mati božja je naslov Devica za Marijo najbolj časten in najbolj poznan. Dejansko spadata božje materinstvo in devištvo tako zelo skupaj, da ju ne moremo ločiti.

Danes velja to dejansko tudi za katoliškega duhovnika. Čeprav bi Cerkev lahko ločila duhovništvo in devištvo, tega ne stori, tudi tedaj ne, če ji je duhovnik sam dejansko že ločil in postal nezvest svojemu idealu. Sv. Cerkev duhovnika vedno znova opozarja na ideal čistosti in devištva, kot ga je uresničil Kristus in njegova mati. Duhovnik naj se trudi, da bo vedno bolj imitator Christi, pa tudi posnemovalec prečiste Device, ki je nedeljeno služila samo Bogu in hotela ugajati samo Bogu. Tudi duhovnik je že ob tonzuri izbral Boga kot svoj edini delež — Dominus pars hereditatis meae — zato je tudi zanj Marija magistra vitae.

Marijino češčenje je mogočno sredstvo za ohranitev čistosti. Pij XII. v encikliki o Bogu posvečenem devištvu ob koncu posebno poudarja, kako je ravno Marijino češčenje važno za ohranitev čistosti. Vneta pobožnost do Matere božje, pravi Pij XII., je odlično in v teku stoletij vedno znova preizkušeno sredstvo za ohranitev in gojitev čistosti, kajti v tej pobožnosti so druga sredstva tako rekoč že vključena.

Za duhovnika leži v pravem osebnem razmerju do Marije tudi visoka osebna vrednota, ki igra veliko vlogo pri razvoju njegove osebnosti. Duhovnik se je z obljubo devištva odpovedal ženi, družini in vsem naravnim vrednotam, ki so s tem v zvezi. Celibat zadene duhovnika, ki tudi po posvečenju ostane človek z istimi nagnjenji, tako v živo, da bo ta odpoved le tedaj imela pozitivno vrednost, če duhovnik ne bo čutil samo odpovedi in žrtve, ampak hkrati dosegel izpolnitev na višji stopnji. Sicer obstaja nevarnost, da bo duhovnik notranje postal trd, brez ljubezni, zaprt vase, čmeren in zagrenjen, da notranje ne bo sproščen, ne v življenju ne v delovanju. Osebno razmerje do Marije bo duhovniku pomagalo, da se bo lažje obvaroval pred temi nevarnostmi, ki so brez dvoma združene s samskim življenjem. Duhovnik bo v sebi ohranil dobroto in usmiljenje, potrpežljivost in nežno občutljivost, in se ne bo izgubil v sami razumarski logiki, ki lahko tako hitro postane trdota in sebičnost. D. Thalhammer SJ v svojem globokem članku o Mariji in duhovniku ravno ta človeški element Marijinega češčenja za duhovnika posebno poudarja in trdi, da se tam, kjer ni pravega Marijinega češčenja, izgubi polovica religioznih in človeških vrednot, polovica religiozne in duševne kulture.³ Še bolj kot pri drugih se pozna ta izguba pri duhovniku in posebno pri dušnem pastirju.

Duhovnik, ki resnično ljubi Marijo, ki ima osebno razmerje do Marije, bo kot človek veliko lažje našel pravo razmerje do žene. Marija je v sebi uresničila vse vrednote, ki jih je Bog položil v žensko naravo, in pri njej je milost te vrednote oplemenitila in dvignila. Zato je Marija duhovnikova vodnica, da bo na eni strani pozitivno videl in priznal vrednote ženske narave, a da na drugi strani ne bo pozabil, da se je v celibatu v naravnem redu tem vrednotam odpovedal. Zanj pa je Marija tista žena, ki ji sme dati vso svojo ljubezen.⁴ Ta ljubezen do Marije bo ohranila duhovnikovo srce mladostno in sveže in poživljala ljubezen do Boga in do duš.

⁴ Prim. Thalhammer, n. d., str. 208—209.

³ Thalhammer, n. d., str. 207.

Naš odgovor „Ljudskim duhovnikom“ v Sloveniji

V glasilu Cirilo-Metodijskega društva katoliških duhovnikov v LRS „Nova Pot“, št. 4-5-6 (leta 1954) je priobčeno „Odrpito pismo Katoliškemu Glasu“, glasilu katoliških Slovencev v Gorici, ki je v dveh člankih dne 6. maja 1954 pisal, da 1. morajo škofje v Titovi Jugoslaviji molčati, 2. da Ciril-Metodijsko društvo (CMD) uživa naklonjenost komunističnega režima, ker je v njegovi službi, 3. da Titov režim drži skupaj člane CMD predvsem z materialnimi ugodnostmi.

Te trditve imenuje CMD v svojem odrpitem pismu klevetanje.

Predno je mogel „Katoliški Glas“ objaviti to odrpito pismo in odgovoriti nanj, sta ga že priobčila — očitno v propagandne namene — komunistična časopisa „Slovenski Poročevalec“ dne 16. junija in „Primorski dnevnik“ dne 19. junija. Isti večer pa je že tudi vatikanski radio prinesel daljše poročilo o tem odrpitem pismu in povdaril med drugim, da CMD res uživa naklonjenost Titovega komunističnega režima, ker je v njegovi službi; da je CMD povečalo svoje članstvo zaradi materialnih ugodnosti, ki jih daje država samo članom CMD; mnogi duhovniki so pristopili k CMD iz strahu pred grožnjami, nekateri pa vsled nasilja komunističnega režima, da morejo vsaj človeku primerno živeti. Vatikanski radio navaja primer, ko duhovnik, ki ni bil član CMD, v ljubljansko bolnišnico sploh ni bil sprejet v boleznih in ne pregledan.

V svojem odrpitem pismu na „Katoliški Glas“ pa je priobčilo CMD grd, duhovništva nevreden napad na slovensko duhovniško emigracijo, ko piše:

„Močno se nam dozdeva, da je člankoma dne 6. maja kumovala naša duhovniška emigracija. Če boste njo poslušali, se bomo slabo razumeli. Njen pogled na domovino je skriviljen. Zapustili so jo in zdaj bi radi za vsako ceno opravičili svoj korak, domovini pa pripisali vse zlo. Razumemo jih: težko jim je priznati, da so bili podobni (mnogi brez potrebe) najemniku, ki vidi volka pritji in zbeži. Najemnik beži, ker je najemnik, ne pastir in ga za ovce ni skrb (preveč pa za se). Žal svoje krivde ne bodo izmili s tem, da jo nepravilno nakladajo drugim, v našem primeru — CMD. Emigranti bi radi sebi in svetu dokazali, da so pastirji, ki so ostali v domovini pri ovcah, sami pričeli tuliti z volkovi in daviti ovce.“ Na koncu tega dopisa CMD imenuje nas slovenske emigrantske duhovnike — podpihovance.

Vodstvo CMD je bralo, kakor priznava v tem odrpitem pismu, v „Katoliškem Glasu“, kje so razvrščeni slovenski duhovniki-begunci in je torej vedelo, da v Gorici ni niti enega slovenskega duhovniškega begunca, ki bi mogel tam „kumovati in podpihovati“ pri „Katoliškem Glasu“, kjer kako tako „podpihovanje“ sploh potrebno ni. Vatikanski radio je na ta očitek pravilno odgovoril:

„Gospodje — pri CMD — pa naj bodo brez skrbi, da bi emigrantski duhovniki pri pisanju „Katoliškega Glasa“ imeli besedo ali kumovali. Dejstvom ni treba dajati krivega gledanja. Stvar je jasna in pogled tujine na domovino ni skriviljen.“

Slovenski duhovniki-begunci o duhovniških razmerah v domovini javno nismo kaj pisali, zlasti ne o CMD, ker nas je sram pred svetovno katoliško javnostjo, da se je v naši domovini dobilo nekaj duhovnikov, ki hlapčujejo komu-

nističnemu režimu. Ker pa nas je sedaj vodstvo CMD s svojim odprtim pismom pred vso svetovno javnostjo naravnost izzvalo, ne smemo sedaj več molčati.

Najprej moramo povdariti, da je ogromna večina slovenske duhovščine v domovini ostala zvesta katoliški Cerkvi in svojemu duhovniškemu poslanstvu. Ogromna večina slovenskih duhovnikov je bila prisiljena, da je vstopila v to od komunističnega režima protežirano in komunistični stranki uslužno organizacijo. Kakor smo dobili iz domovine točna poročila, so svoj čas najprej duhovnike izvažili v to društvo s tem, da bodo kot člani mogli poučevati verouk v šoli. Ko so bili že nekaj mesecev vpisani v CMD, so vrgli povsod verouk iz šole. Drugi duhovniki so se rešili strahotne ječe in smrti le na ta način, da so se vpisali v to društvo, tretjim je bilo nemogoče vsako človeka vredno življenje, pod takim pritiskom so bili, dokler se niso vpisali v CMD.

Begunski duhovniki se v globokem spoštovanju klanjamo onim junaškim slovenskim duhovnikom, ki trpe, hirajo in umirajo v strašnih komunističnih ječah rajši, kot da bi se vpisali v CMD. Razumemo in opravičujemo pa tudi veliko večino onih slovenskih duhovnikov, ki so bili tako ali tako prisiljeni vstopiti v to organizacijo.

Obsodba vatikanskega radija — in tudi naša — velja le vodilnim duhovnikom v CMD, ideologom krščanskega socializma. Na podlagi njih lastnih izjav, tiskanih v njih obeh glasilih: „Nova Pot“ in „Organizacijski Vestnik“ bomo dokazali, da

1. vodijo CMD predvsem duhovniki, pristaši nekdanjega krščansko socialističnega gibanja, ki je zavedlo velik del slovenskega krščanskega delavstva v komunistično partijo.

2. da je CMD orodje brezbožnega Titovega komunizma, ki skuša po njem:

a) usuzniti slovensko katoliško duhovščino Titovemu komunističnemu režimu in jo izrabiti za propagando za komunizem med narodom.

b) porabiti ga za borbo proti katoliški hierarhiji.

c) blatiti ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana in slovensko begunsko duhovščino.

I.

Iz obeh glasil CMD, to je „Nova Pot“ in „Organizacijski Vestnik“, je jasno razvidno, da so glavni voditelji in ideologi v CMD sledeči duhovniki:

1. Dr. Canjkar Stanko. Kot simpatizer krščansko socialističnega gibanja, ki je zavedlo svoje člane v komunizem in med komunistične partizane, je odšel končno k komunističnim partizanom v goščo. Pod Titovim režimom je postal profesor na teološki fakulteti in celo njen dekan. Pečal se je večinoma s pisateljevanjem in študiranjem marksizma.

2. Dr. Janžekovič Janez, profesor na teološki fakulteti v Ljubljani, že med okupacijo in komunistično revolucijo simpatizer komunističnih partizanov in sedaj nekaj ideološki zagovornik ideje, da med komunizmom in krščanstvom ni nujnega nasprotstva glede družabne ureditve, da pa se oba razora v marsičem ujemata. V „Novi poti“ (leta 1953, stran 27) je napisal stavek: „Trdno verujem, da bo socialistična misel zmagala.“

3. Lampret Jože, izobčenji duhovnik, ki je že v semenišču predvsem študiral Marxa in zavajal druge bogoslovce v „krščanski socializem“ oziroma marksizem; bil je že v kraljevi Jugoslaviji zasledovan radi komunizma, med komunistično revolucijo je odšel med komunistične partizane v goščo in je sedaj sekretar verske komisije pri komunistični vladi. Temu izobčenemu duhovniku in

komunistu so leta 1953 pošiljali duhovniki, organizirani v CMD, izraze simpatij in voščila ob priliki njegove 50 letnice.

4. Šmon Franc, župni upravitelj, širje pri Zidanem mostu. Že iz semenišča pristaš marksizma po zaslugi Lampreta, s katerim sta ga skupno študirala.

5. Bajt Anton, Šmarje pri Ajdovščini, ekskomuniciran župnik.

6. Lipičnik Franc, duhovnik mariborske škofije, bivajoč v Ljubljani, že med okupacijo simpatizer komunističnih partizanov.

7. Medvešček Matija, župnik, Dol pri Hrastniku, predsednik CMD.

8. Dr. Edgar Leopold, prior kartuzije v Pleterjih, ki je že med okupacijo in komunistično revolucijo očitno podpiral komunistične partizane, ki se ga sedaj poslužujejo za svojo propagando.

9. Miklavčič Maks, bivši profesor škofovih zavodov, že med vojno simpatizer in podpornik komunistične O. F.

Častni predsednik te filokomunistične duhovniške bratovščine pa je pisatelj Franc S. Finžgar, ki se je v svojem navdušenju za Titov komunistični režim dvignil do sledeče, komunistično vodstvo poveljujoče in naravnost smešne izjave: „Vsak količjak pameten človek mi je rekel: Po vojski (to je pod Titovim režimom, op. pis.) se je več sezidalo in napravilo kakor prej v 100 in več letih...“ („Nova Pot“ 1951, str. 21). F. S. Finžgar je med komunistično revolucijo prigraval mladini, naj gre v hribe med komuniste, kar je zakrivilo, da je šlo tja res dokaj katoliške mladine med komuniste, za kar nosi on velik del odgovornosti.

Ustanovitelji, idejni in dejanski voditelji CMD so torej predvsem duhovniki, pristaši krščansko socialističnega gibanja, ki so že v predvojni Jugoslaviji proti navodilom papeža Pija XI. v okrožnicah „Quadragesimo anno“ in „Divini Redemptoris“ oznanjali, da je za katoličana možno sprejeti gospodarski marksizem, socializem oziroma komunizem. Ti duhovniki so največ zakrivali, da je odšla Jugoslovanska strokovna zveza s komunistično partijo. Ti so med komunistično revolucijo odobraval O. F., ki je bila pod komunističnim vodstvom, ravnala po komunističnih načelih, vzgajala v komunističnem duhu in delala za komunistične smotre; zato jo upravičeno označujemo za komunistično; za njo so agitirali, jo podpirali, nekateri pa so celo odšli za njo v goščo, kljub svarilom ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana in kljub temu, da so partizani v O. F. pomorili na tisoče vernih slovenskih katoličanov in na desetine slovenskih duhovnikov, ker so ti odklanjali komunizem.

Prvi voditelji CMD so izdajali kot glasilo te organizacije „Buletin“, ki pa je pisal tako, da je bila sveta stolica primorana izobčiti dva vodilna člana in sicer Lampreta in Bajta Antona.

Leta 1951 je v ljubljanskem semenišču svaril bogoslovce pred CMD špi ritual dr. Čepon Anton, ki je izjavil, da je to duhovniško gibanje „največji odpad od Trubarja sem“.

Cirilmetodarji in seveda z njimi vse slovensko komunistično časopisje so zagnali radi te izjave velik krik. V marčevi številki „Nove Poti“ iz leta 1952 je napisal bivši salezijanec in tedaj župni upravitelj v Goričah dr. Stanko Kos oster članek proti dr. Čeponu; v isti številki „Nove Poti“ je priobčeno tudi pismo na škofa Antona Vovka, v katerem je to društvo zahtevalo, da škof pokliče na odgovor dr. Čepona radi njegove izjave, ki jo je ta priznal tudi v dnevnem časopisju in zahteva od njega, da prekliče svojo sodbo o CMD. Stanko Kos se je zelo pritoževal nad očitkom odpadništva. Naravnost tragikomično pa je

dejstvo, da je kmalu nato isti Kos v praksi potrdil dr. Čeponovo izjavo, da je dejansko odpadnik, ko se je oženil, odpadel in zapustil duhovniško službo.

Filokomunistična organizacija slovenskih ljudskih duhovnikov v CMD ni osamljen pojav. V vseh državah, kjer je prišel na vlado komunizem, se organizirajo takša društva „ljudskih duhovnikov“, ki jih vodijo zaslepljeni ali pa že odpadli duhovniki z namenom, da bi tam katoliško duhovščino udinjali komunizmu oziroma njegovemu vladnemu režimu. V Rusiji se je komunizmu posrečilo vpreči v svoj voz pravoslavno cerkev, isto tudi v Romuniji; na Poljskem, Madžarskem; v Čehoslovaški pa skuša komunizem potom „ljudskih duhovnikov“ razdvojiti katoliško nižjo duhovščino od cerkvene hierarhije, odstraniti papežu zveste škofe in mesto njih nastaviti z vladnim dekretom kot voditelje škofij komunistične kreature in celo odpadle duhovnike. Isti namen ima Titov komunistični režim v Jugoslaviji z organiziranjem ljudskih duhovnikov. Vse to jasno dokazuje delovanje in pisanje CMD oziroma njegovih glasil „Nove Poti“ in „Organizacijskega Vestnika“.

Nekateri izmed prvih ustanoviteljev CMD so bili še premalo „konspirativni“ in so prehitro pokazali pravo barvo, radi tega so bili nekateri člani prvega odbora od sv. stolice ekskomunicirani. Druga ekipa, ki sedaj vodi CMD, je bolj previdna v svojih izjavah, vendar pa je povsem jasno, da je tudi ta v službi brezbožnega komunističnega Titovega režima. Vse to kažejo jasno njih izjave in njih tisk.

II.

CMD je orodje Titovega brezbožnega komunizma

Dne 23. februarja 1953 je poslalo CMD iz Ljubljane kongresu Ljudske fronte v Beogradu udanostno brzojavko, v kateri med drugim obljublja, „da se bomo — duhovniki v CMD — trudili pri izgradnji socializma“ („Organizacijski Vestnik“ 1953, str. 10).

Šmon Franc, znanj marksist še iz kraljevine Jugoslavije, pogosto predava na sestankih CMD. Na okrajnem sestanku CMD v Trbovljah dne 19. januarja 1953 je ta marksistični duhovnik poudarjal, da je CMD „združenje duhovnikov, ki se borijo za vzvišene cilje: za pravilo (to je: v smislu Titovega režima pravilno, dostavlja pisec) izpolnjevanje domovinskih in državljskih dolžnosti, da tako najdejo pravo mesto v socialistični družbi. Naloga našega društva bo uresničena šele takrat, ko bodo postali zavedni socialistični državljani vsi naši duhovniki in verniki in šele potem se bo društvo lahko posvetilo zgolj verskim vprašanjem.“ (Podčrtal pis.) Nato je isti nadaljeval: „Menim tudi, da naj okrajni odbor CMD v naprej budneje nadzira, kako se člani po tem ravnaajo, naj jim daje navodila, naj jih hvali in tudi kaznuje. Kdcr pa se znatno pregreši v tej točki, zanj med nami ni več mesta. To naj ne bo prazna teorija, ampak vsakdanja praksa vsakega člana. Ta praksa naj se kaže v delu pri RKS in na vseh popriščih našega državnega ustroja in razvoja“ („Organizacijski Vestnik“ 1953, št. 1-2, strani 21, 22 in 23).

Ali ni to jasno povedano za vsakega, ki hoče priznati resnico?

Kadar govore Titoveci o socializmu, vedno mislijo na Titov komunizem.

CMD naj bi bilo po besedah tega marksističnega duhovnika tako usužnjena Titovemu režimu, da naj bi igrala celo vlogo denuncijanta, žandarja in biriča nad slovenskimi duhovniki, ki bi ne hoteli delati za Titov komunizem na vseh področjih njegovega ustroja. Šele potem se bo CMD smelo posveti le verskim vprašanjem, ko bo Titov brezbožni komunizem popolnoma zmagal na vseh poljih

tudi s pomočjo duhovnikov v CMD, to se dejansko pravi, da se bo šele potem smelo CMD, posvetiti le verskim vprašanjem, ko bosta že vse prekrasila komunistični materializem in brezboštvo...

Na okrajnem sestanku v Ptuju je okrajni tajnik CMD Voda Ivan predaval o predmetu: „Duhovnik in splošne državljanske dolžnosti“. Tu je poudarjal, da so duhovnikove dolžnosti med drugim tudi: „Biti moramo iskreni borci za socializem ter spoštovati in upoštevati moramo našo ljudsko oblast in v tem smislu vzgajati naše ljudi“ („Organizacijski Vestnik“ 1953, str. 26).

CMD je moralo proslavljati obletnice ustanovitve komunistične O. F. Nekdanjo komunistično organizacijo Osvobodilne fronte so spremenili oziroma prekrstili v Socialistično zvezo delovnega ljudstva, ki je torej dejansko komunistična organizacija.

Na proslavi obletnice ustanovitve O. F. je govoril France Šmon, da je „povezava krščanstva s socializmom najbolje v skladu s krščanskim družbenim in gospodarskim naziranjem... Zato je nujno, da mi duhovniki ne ostajamo samo dobri patrioti in demokrati, temveč da postanemo tudi socialisti (to je komunisti) in tako zavedni in aktivni člani Socialistične zveze („Organizacijski Vestnik“ 1953, str. 184).

Na shodu CMD za Zasavje, kjer so tudi proslavljali obletnico ustanovitve komunistične O. F. pod predsedstvom župnika Alojzija Kurčeta, je imel slavnostni govor France Lokar pod naslovom: „Ob prazniku Osvobodilne fronte“, v katerem je poudarjal, da so „skoro vsi člani CMD obenem člani Osvobodilne fronte oziroma danes Socialistične zveze delavnih ljudi Jugoslavije.“ Svoj slavnostni govor je zaključil z zagotovitvijo, da hočejo slovenski duhovniki, člani CMD „pod okriljem Socialistične zveze delavnih ljudi s svojim delom kar največ prispevati k uspešni zgraditvi socializma“ („Organizacijski Vestnik“ 1953, str. 173 in 174).

Tu je že kar naravnost izraženo, da so duhovniki, člani CMD vključeni v komunistično organizacijo Socialistične zveze delavnih ljudi, pod katere okriljem morajo delati za komunistično ureditev Jugoslavije.

Dejstvo usuznjenja CMD Titovemu komunističnemu režimu se še posebno jasno in drastično kaže v tem, da je skoro na vsakem sestanku CMD navzoč zastopnik komunistične oblasti ali celo komunistične partije, ki nadzira njegovo delo, predava duhovnikom in jim daje navodila glede njih delovanja. Nekaj primerov iz njih časopisja:

Na okrajnem sestanku CMD v Sloveni Gradcu 28. januarja 1953 je navedel predsednik Matija Munda, da bo na prihodnjem sestanku imel „politični referat okrajni tajnik Klančnik Ernest“, to je vodja komunističnega režima v okraju („Organizacijski Vestnik“ 1953, str. 29).

Na sestanku Ljubljana-okolica CMD je predaval vodilni komunist, predsednik OLO Ljubljana okolica, o predmetu: „Kaj želi ljudska oblast od duhovnika“. Katoliški duhovnik naj bi — tako je predaval — „priznal ljudski oblasti, da ji je uspelo dvigniti življenjsko raven delavca in sploh tistih udov naroda, ki so bili zapostavljeni v stari Jugoslaviji“ („Organizacijski Vestnik“ 1952, str. 22, sestanek se je vršil 23. januarja 1952).

Katoliški duhovnik naj bi bil torej propagandist za Titov komunistični režim, ljudstvu naj bi slikal to, kar je črno, za belo, da vlada v komunistični Jugoslaviji blagostanje, dasi vsak otrok ve, da je s komunizmom prišla v Jugo-

slavijo beračija in izmozgavanje delavskih in kmečkih množic, ter paradiz za komunistične nasilnike in izkoriščevalce naroda.

Na okrajnem sestanku v Ptuju je Voda Ivan v svojem govoru povdarjal kot posebno državljansko dolžnost duhovnika, da vzgaja ljudi „v spoštovanju ljudske oblasti“ („Organizacijski Vestnik“ 1953, str. 26).

Na shodu v Murski Soboti so sklenili, naj bi zastopniki ljudske oblasti na vsakem sestanku govorili, kaj morda ni bilo v zadnjem času v redu v duhovniških vrstah („Organizacijski Vestnik“ 1953, str. 226).

Ali si morete predstavljati še večje klečeplazenje pred komunistično oblastjo?

V Ljutomeru so sklenili na sestanku 30. decembra 1952, da bodo povabili na vsak sestanek CMD zastopnika ljudske oblasti („Organizacijski Vestnik“ 1953, stran 19).

Ti zastopniki ljudske oblasti so že tako prihajali na vse sestanke, saj morajo vedno prijavljati oblastem vsak sestanek CMD (Glej „Organizacijski vestnik“ 1953, stran 54). Da bi pa zadeva lepše izgledala, so ljudski duhovniki v Ljutomeru sklenili, da bodo povabili zastopnika komunistične oblasti na vsak sestanek.

CMD ima namen prevzgojiti slovensko katoliško duhovščino za sedanjo, to je komunistično stvarnost v Jugoslaviji. Skoro na vsakem sestanku CMD je na dnevnem redu tudi politični referat, ki ga ima večasi kak vodilni komunist. V letu 1953 so se vršili na več krajih večdnevni tečaji, ki so imeli namen duhovnike „zblížati s sodobno stvarnostjo“. Kako lepo je to povedano! To se pravi, „da duhovniki z ljudsko oblastjo resnično sodelujejo“. („Organizacijski Vestnik“ 1953, str. 243). Na teh tečajih govore poleg duhovnikov tudi vodilni komunisti.

V članku: „Verski položaj v Jugoslaviji“, priobčen v „Organizacijskem Vestniku“ 1953, str. 152—160, se trdi: „Država — Jugoslavija — se ne vmešava v notranje življenje nobene cerkve ali veroizpovedi. V svojih notranjih zadevah uživa vsaka cerkvena občina popolno svobodo bodisi v organizaciji bodisi v dogmatičnih resnicah...“

Kako se s to trditvijo sklada to, kar priznava „Organizacijski Vestnik“, da morajo duhovniki najvljati oblastem svoje procesije, prositi za dovoljenje, da se smejo sploh vršiti, da morajo celo prijavljati komunističnim oblastem čas in kraj velikonočnega blagoslova jedil?

V „Organizacijskem Vestniku“ 1953, na strani 27 stoji napisano v poročilu o sestanku CMD v Ptuju sledeče: „Enoglasno je bil sprejet sklep, naj skuša okrajni odbor na pristojnem mestu doseči, oziroma poizvedeti, kako naj se ravna duhovniki zaradi blagoslovitve velikonočnih jedil in procesij...“

Na sestanku v Trbovljah 9. marca 1953 („Organizacijski Vestnik“ 1953, str. 124) je predsednik opozoril navzoče člane, „naj prijavijo oblasti prostore v zasebnih hišah, kjer bodo izvšili blagoslovitev velikonočnih jedil...“ Istotako je predsednik pokrajinskega odbora CMD za Krško na sestanku 10. marca 1953 svetoval: „naj prijavijo blagoslovitev velikonočnih jedil na velikonočno soboto nekaj dni prej notranjemu odseku OLO z navedbo vasi in hišnih števil, kjer bo blagoslov“ („Organizacijski Vestnik“ 1953, str. 138).

Zakaj ljudski duhovniki v CMD toliko govore, pišejo in povdarjajo, da v Titovi Jugoslaviji vlada popolna verska svoboda, celo svoboda tiska, dasi vedo, da govore neresnico in de se blamirajo pred vso domačo in tujo javnostjo.

Titovi komunisti se jasno zavedajo, da jim v zunanjem svetu in še zlasti v Združenih državah ameriških največ škoduje očitok, da v Titovi Jugoslaviji ni ne verske svobode, ne svobode tiska in govora in ne svobodne demokracije. Zato se poslužujejo CMD in v njem včlanjenih duhovnikov, zlasti voditeljev, da bi z njihovimi izjavami pred svetom dokazali, da vlada v Titovini popolna verska svoboda, svoboda tiska in govora. To je najbolj žalostna stran hlapčevarja CMD komunističnemu režimu, da morajo njegovi voditelji z očitno kverresnico delati propagando za komunistični režim v Jugoslaviji. Dokaz za to je tudi odprto pismo „Katoliškemu Glasu“ v Gorici, ki ga je predsedstvo CMD moralo napisati in v njem povdjarjati, da v Titovini vlada „svoboda tiska“, da „zakon o svobodi tiska nikjer ne postavlja ovir“, da ni bil še nihče v Sloveniji zaradi pisanj „Oznanila“ (ki ga je oblast na „lep način“ zatrla) ali v kakem drugem verskem listu klican pred sodišče ali drugače kaznovan.“ Risum tenete! Kako naj bo kdo kaznovan radi verskega tiska, ko je Titova oblast prepredčila edini verski list v ljubljanski in mariborski škofiji „Oznanilo“?

Kaka verska svoboda je to, ko je katoliški duhovnik dolžan delati — po izjavah, ki smo jih navedli — za brezbožni socializem, oziroma komunizem, za brezbožni režim, igraji vlogo hlapca, priganjača osovraženemu režimu pred narodom? Če duhovnik vsega tega ne dela, ga bodo Titove oblasti tako pritisnile, — kakor se je izjavil Titov minister v Dalmaciji, da „ne bo imel ne gat in ne srajce“. Kaka verska svoboda je to, ko krščanstvu sovražni, materialistični in brezbožni režim pritiska duhovnike, ki niso v CMD s šikaniranjem, z ogromnimi davki, zaplembo v cerkvi nabranega denarja? Ker so v neki župniji zaupali v versko svobodo, ki je „zajamčena v zakonu“, so priredili v cerkvi darovanje. Po maši so cerkveni ključarji hoteli iz cerkve odnesti nabrani denar v župnišče, pa so zunaj cerkve že čakali policisti, ki so v cerkvi nabran denar vzeli in odnesli v kase režima, ki tako strašansko „varuje versko svobodo...“ Vse to je po besedah dr. Canjkarja, Janžekoviča, Šmona, Lampreta „dokaz“, da v Titovi Jugoslaviji vlada popolna, neomejena verska svoboda...

Kakšno hlapčevsko vlogo igra CMD pred komunističnim Titovim režimom, le nekaj zgledov iz njenega časopisja samega.

Nikdar v zgodovini ni slovenska duhovščina pošiljala ne avstrijskim cesarjem in ne jugoslovanskim kraljem takih hlapčevskih udanostnih izjav in čestitk, kakor jih mora ob vsaki priliki pošiljati CMD Titu, Marinkotu, komunističnim kongresom itd.

V letu 1953 je bila večina sestankov posvečenih proslavi komunistične O. F. „Organizacijski Vestnik“ za junij in julij 1953 priobčuje hlapčevsko hvallisanje maršala Tita, kjer si dovoljuje tako gorostasno neokusnost, da ga primerja z Mojzesom, Gedeonom in Jeftejem. „Kakor ti, od Boga postavljeni voditelji Izraelcev, tako je Bog izbral tudi Tita, da po božjem načrtu zagotovi ljudstvu svobodo in nadaljni razvoj“. V čestitki maršalu Titu končno zagotavlja vodstvo CMD: „Vedno in povsod bomo med našim ljudstvom utrjevali velike zamisli, za katere se vi borite in z njimi pospešujete srečo vseh jugoslovanskih narodov.“ Čudka je sreča te dežele, ki ji vlada maršal Tito, da vse želi čimprej zbežati iz tega paradiža!

Četrtemu kongresu Socialistične zveze delavnega ljudstva je poslalo CMD po svojih pokrajinskih odborih uslužne pozdravne brzojavke, želeč „obilje uspeha, v prepričanju, da bo SZDL v godočnosti jasen kažipot pri nadaljni graditvi so-

cializma". Na tem kongresu, kateremu je CMD poslalo udanostne čestitke in želje k uspehu pri graditvi socializma, so komunisti zlasti napadali Vatikan in visoko cerkveno hierarhijo, katerim so očitali, „da preganja z vsemi silami in sredstvi ono duhovščino, ki obsoja klerikalizem ter klerikalne tendence, izkoriščanje vere v politične namene in predstavlja lojalno stališče do socializma“ („Organizacijski Vestnik 1953, str. 151).

III.

CMD proti katoliški hierarhiji

Na sestanku CMD v Črnomlju 28. januarja 1953 je organizacijski sekretar Jože Šavora izjavil sledeče: „Sveto stolico ubogamo v vseh verskih vprašanjih, kar tiče vere in morale, ne bomo se pa klanjali politikoj De Gasperija, v tej točki se nikakor ne strinjamo z Vatikanom.“

Tu se postavlja CMD na isto linijo kot Titov režim, ki neprestano in brez vsake podlage očita Vatikanu, da zasleduje Jugoslaviji sovražno politiko.

V vlogi na maršala Tita z dne 30. januarja 1953 CMD očita sv. stolici, da je ona kriva, da ni prišlo do sporazuma s Titovo vlado, dasi je CMD „večkrat povedalo, kaj bi bilo treba od cerkvene strani urediti, da bi se ustvarilo prijateljsko razmerje“ („Nova Pot“ 1953, str. 2).

Kako se predstavlja papeštvo popolnoma v smislu komunistične propagande kot neka ustanova, ki ji gre predvsem za oblast, moč in uživanje, je treba le prebrati konec članka dr. Stankota Canjkarja „Globoke korenine“ v „Nova Pot“ leto 1952, št. 1, 2, 3, kjer predstavlja katoliško dejavnost in tudi papeštvo in „klerikalizem“, kakor da gre vsem le za oblast, moč in uživanje. Tu se dvigne Canjkar na trditve: „Papež je potemtakem naravnost obvezan, da se modro in odločno poslužuje vseh zemeljskih strasti in sposobnosti, predvsem razuma. Otdod mnogo imenovana prednost politike na papeškem dvoru...“ („Nova Pot“ 1952, stran 44).

V članku „Verski položaj v Jugoslaviji“ („Organizacijski Vestnik“ 1953, str. 154) očita CMD glede pokola Srbov po ustaših, da „Vatikan ni ničesar rekel proti vsem tem grozodejstvom Paveličeve vlade“. Ti katoliški duhovniki pač niso brali papeške okrožnice o mističnem telesu Kristusovem, v kateri je sv. oče pred vsem svetom obsodil te pokole.

CMD naravnost strelja v hrbet svojim katoliškim škofom in jih dolži, da so oni krivi, da ne pride do sporazuma z državno oblastjo in do socialnega zavarovanja duhovščine.

„Organizacijski Vestnik“ 1952, str. 23 piše: „Ker slovenski škofje niso storili potrebnih korakov v zadevi socialnega zavarovanja duhovnikov je glavni odbor CMD ukrenil vse potrebno, da bodo vsi člani CMD deležni socialnega zavarovanja.“

V svoji vlogi na tov. Marinka, predsednika vlade LRS, povdarja CMD „svoje navdušenje za uredbo o socialnem zavarovanju katoliške duhovščine v CMD smo izrazili v prošnjah, poslanih iz vseh okrajnih sestankov škofijskim ordinariatom, naj storijo vse, da bodo tudi slovenski duhovniki deležni te uredbe“. Ko je nato CMD podpisalo z vlado LRS pogodbo o zavarovanju svojih članov (ne vseh duhovnikov) je predsednik CMD v svoji hvalnici komunističnemu režimu izjavil: „Da niso cerkveni predstavniki take pogodbe že prej sklenili, ni naša krivda. Ta pogodba izpričuje, da se ne preganja Cerkev in vera, temveč dokazuje, da oblast Cerkev ponuja roko za medsebojno sporazumevanje...“

Pri zahvalni avdijenci pri predsedniku Marinku je v imenu CMD zopet govoril tovariš Šmon: „Prosili smo svoje predpostavljene, naj nas zavarujejo. Ker pa ni bilo tam pomoči, smo to storili danes sami. Podpis tako ugodne pogodbe o zavarovanju je znak, da v Sloveniji ni govora o zapostavljanju vere, temveč znak o spoštovanju verskega čuta in vseh poštenih duhovnikov...“

Nato je poslalo predsedstvo CMD še hlapčevsko zahvalo Titu, kjer je med drugim to duhovniško društvo zapisalo o svojih škofih: „Žal vse naše prošnje škofijskim ordinariatom niso našle razumevanja in ugodne rešitve. Zato se je naše CMD katoliških duhovnikov LRS obrnilo do predsednika vlade LRS s prošnjo za sklenitev pogodbe s predstavniki ljudske oblasti LRS. Ponosni smo, da živimo v socialistični Jugoslaviji, ki je prva med vsemi državami na svetu uredila socialno zavarovanje duhovnikov.“

Tako so udarjali ti ljudski duhovniki po svojih škofih v svojih sramotno hlapčevskih pokonih komunistični oblasti, dasi so dobro vedeli, da njih komunistična oblast ne bi niti odgovorila na kake tozadevne predloge škofov.

Kako bridka ironija je potem ob takih razmerah to, da je pri nekem sestanku CMD s patosom poudarjal predsednik, da niso „nikomur hlapci“.

V članku o verskem položaju v Jugoslaviji v „Organizacijskem Vestniku“ 1953, stran 152—160 obrekuje CMD nadškofa in kardinala dr. Stepinea, da se je povezal z ustaško vlado, da je kazal svoje sovraštvo do pravoslavnih Srbov, da ni spregovoril niti besedice ne proti pokoljem pravoslavnih Srbov pod Paveličevo vlado, marveč da jih je enostavno odobral. Vsi ti očitki so nesramna laž, obrekovanje, ki ima očiten namen podpreti komunistično lažiprapogando proti nadškofu in kardinalu dr. Stepincu.

IV.

Klevetniki škofa dr. Gregorija Rožmana in slovenske begunske duhovščine

Žalosten dokaz tega klevetanja je ravno pismo CMD „Katoliškemu Glasu“ v Gorico, kjer očitajo ti duhovniki v službi komunističnega režima svojemu škofu in svojim duhovskim tovarišem v begustvu, da so zbežali iz domovine ter zapustili svoje črede kot najemniki, ki jim ni mar črede, ker so skrbeli le za sebe.

O škofu dr. Gregoriju Rožmanu in njegovi duhovščini piše „Organizacijski Vestnik“ 1953, str. 154, da je „pod italijansko okupacijo večina slovenske duhovščine stopila na izdajalsko pot sodelovanja z okupatorjem, To sodelovanjem je na vso moč podpiral in pospeševal takratni ljubljanski škof dr. Rožman“.

Jože Šavora je napisal v „Organizacijskem Vestniku“ 1953, stran 100, članek pod naslovom: „Pred dvanajstimi leti“, kjer blati slovensko duhovščino, ko med drugim piše: „Kako je bilo to mogoče, da se je večina našega stanu v tisti odločilni uri postavila na stran fašističnega zavojevalca in tako poteptala vsa etična načela, ki jih je ob vsaki priliki tako odločno poudarjala? Takšno stališče večjega dela slovenske duhovščine pa moramo ocenjevati kot narodno izdajstvo, zaverovanost v pretekle čase in popolno odtujenost življenju z ljudstvom ter popolno narodno nezavednost.“

V članku „Dejstva govore“ ob desetletnici OF je v „Novi Poti“ nanizal Stanko Canjkar cel kup obrekovanj in zavijanj o slovenski duhovščini, kateri očita „teptanje ljubezni, pravice in resnice; da se je zanašala le na sredstva nasilja, uničevanje in brezobzirnega čiščenja; odpad od vere; narodno izdajstvo; da je omadeževala narodno čast našega svečenstva.“

Vse te in podobne laži pišejo — ali morajo pisati — voditelji CMD v svoji uslužnosti brezbožnemu komunističnemu režimu, dasi dobro vedo:

1. da so Titovi komunisti razkrajali jugoslovansko vojsko, delali propagando za Hitlerjevo Nemčijo pred izbruhom vojne med Rusijo in Nemčijo.

2. da so Titovi partizani padli v hrbet legalni jugoslovanski vojski pod Mihajlovićem, ko se je ta borila proti nemškemu okupatorju, da bi onemogočili tej borbo proti okupatorju; da so Titovi komunisti pobijali vse, ki so organizirali odpor proti okupatorju pod okriljem legalne jugoslovanske vojske.

3. da so komunistični partizani osem mesecev že ropali po slovenski deželi in morili v množicah duhovnike in vernike samo radi tega, ker so ti odklanjali brezbožni komunizem in da je šele potem slovensko ljudstvo zagrabilo za orožje v nujni samoobrambi, da si je zavarovalo življenje in premoženje pred komunističnimi morilci, roparji in požigalci in da je bilo tako slovensko ljudstvo vsled komunističnega krvavega nasilja prisiljeno iskati celo pri okupatorju zaščito pred komunističnimi nasilniki. In te komunistične morilce, roparje, požigalce in nasilnike je podpirala ta peščica izgubljenih slovenskih duhovnikov, ki sedaj vodi CMD.

Če torej beremo in premislimo vse te razne izjave ljudskih slovenskih duhovnikov, voditeljev CMD, potem je za vsakega trezno sodečega človeka jasno, da sami sebi s tem nakladajo težki očitke, da „tulijo s komunističnimi volkovi in pomagajo daviti verne ovce“.

Kako sodijo komunisti sami o „ljudskih duhovnikih“ in o katoličanih, ki sodelujejo s komunizmom?

Iz Primorske smo prejeli poročilo o tajni komunistični okrožnici o CMD, v kateri se označujejo duhovniki v CMD kot boječi ljudje, ki so željni denarja...

V komunističnem časopisu „Unita“ z dne 13. aprila je napisal eden najvidnejših voditeljev svetovnega komunizma Palmiro Togliatti članek, iz katerega so jasno razvidne sledeče smernice komunizma:

1. Komunisti iščejo sporazuma s katoliki, ne pa s katolicizmom.

2. To delajo le iz čisto političnih razlogov, da bi pomnožili število svojih volilcev, oslabilili nasprotne stranke.

3. Papežu in škofom so komunisti nespremenljivo sovražni.

4. Katoliki, ki sodelujejo politično in gospodarsko s komunisti, morajo nujno priti v nasprotje s sveto stolico in cerkveno hierarhijo. To nasprotje preide nujno naprej na disciplinsko polje, in od tam na polje doktrine.

5. Komunizem ne more drugače, če ostane sam sebi zvest in njegovi pristaši njemu, kakor da hoče uničiti katolicizem, ki ga smatra kot laž in največjo oviro svojemu zmagoslavju.

6. Če komunisti ponujajo katolikom roko, jo predvsem za to, da bi iz njih naredili nekatolike, komunistične sodelavce in končno komuniste.

Če bo šlo vodstvo CMD naprej po dosedanji poti, jim bo končno ostala še edina naloga, da bodo skupno z OZNO in milico pridigali poslušnost državnemu komunističnemu nasilju. Sopotniški katolicizem se v sodelovanju z brezbožnim komunizmom nujno kmalu zaduši.

Š. M., U. S. A.

„Ali je Bog dopustil toliko uničenje na svetu zato, da mi duhovniki in redovniki sedaj nadaljujemo prejšnji način življenja in delovanja? Od drugih zahtevamo obnovo, mi pa naj bi ostali pri starem?“

Giovani Calabria: Hora decisiva

Kaplan Janez Jenko

(Gregor Mali — dr. Ignacij Lenček)

Druga svetovna vojska nam je prinesla kar dve okupaciji in najstrašnejše zlo — komunizem. Za svoj teren so komunisti izbralj od prometa oddaljene kraje in gozdove. Tu so začeli izvajati svoje strašno geslo: „Naš bog je rop, požig, umor.“ Župnije Ajdovec, Žužemberg, Hinje, Ambrus, Sela pru Šumbergu so prve začele okužati grenke sardove komunizma. Da bi komunisti lažje pridobili zase posebno mlade fante, so si dali vabljev naslov „Osvobodilna fronta“. S komunizmom niso hoteli preveč šariti, ker so vedeli, da ga ljudje poznajo bolj ponarejen denar. Duhovniki so namreč pri pridigah, velikonočnih izpraševanjih, na sestankih verskih in prosvetnih organizacijah že davno prej, preden so začeli komunisti javno nastopati, razlagali papeževo okrožnico o komunizmu.

Večina fantov je odločno odklonila sodelovanje s komunisti. Zato so jim začeli groziti. Tega ali onega je vzela noč. Odpeljali so ga komunisti in likvidirali.

Fantje, ki so bili stalno v nevarnosti za telesno in dušno življenje, so se zatekali k duhovnikom in prosili nasvetov, kaj naj storé. Eden izmed duhovnikov, ki je fantom v tej težki nevarnosti pomagaj z rasveti, je bil tudi kaplan Jenko. Večkrat je tožil, kako se mu smilijo in kako mu je težko, ker se zdi, da zanje ni rešitve in človeške pomoči.

Ko so zvedeli komunisti, da se fantje k njemu zatekajo, so ga brž obsodili, da ustanavlja belo gardo. Za ta „zločin“ so ga dali na listo tistih, ki morajo biti likvidirani. Hoteli so to storiti hitro, skrivaj, ponoči. Toda Bog jim je prekrizal temne načrte. Eden izmed zvestih fantov ga je obvestil in meglennem dnevu odpeljal v Novo mesto in od tam v Ljubljano.

Božja Previdnost mu je v Ljubljani odkazala novo polje dela. Z Dolensjske,

tudi iz Žužemberka in okolice, so začele prihajati množice beguncev kaplan Jenko je s Kristusom klical: „Množica se mi smili!“ Prosil je za begunce v domači hiši, v Socialni in Karitativni pisarni, iskal zanje službe in stanovanja, hrane v ljudskih kuhinjah. Imel je zares odprto srce in odprte roke za trpeče begunce. Tudi podpisani je bil z vsemi tremi sorodniki, ki so z njim pribežali v Ljubljano, deležen njegove pomoči in velikodušne krščanske ljubezni.

Posebno lepo je skrbel za bolne begunce. Hodil jih je dan za dnem obiskovat v bolnišnice in jim vedno poleg sočutja in ljubezni prinesel v svoji znani aktovki kak dar. Vse, kar je prejel ali imel, je bratovsko delil z bolniki. Izredno darežljiv je bil tudi do ranjenih beguncev in domobrance. Tako g. Mali,

Naravnost junaška doba njegovega duhovništva pa se začne z dnem, ko je sprejel nase tisto delo, ki mu je prineslo najbolj bridko plačilo: mučeniško smrt.

Vedel sem, da ne bi mogel najti boljšega duhovnika za kurata domobrantskih ranjencev in bolnikov kot njega. Branil se je, ne ker bi se bil bal, marveč ker je menil, da ni sposoben. Ko pa se je odločil, tedaj se je res z vso dušo in z vso ljubeznijo posvetil samo enemu: svojim ranjenim fantom. Težko je povedati, kaj vse je zanje storil. Veliko vem, ker sem od blizu spremljal njegovo delo, a še veliko več je, česar ne vem. Mnogo pove, kar so izjavili domobranci sami: „Naš kurat ni človek, ampak angel.“ On je sicer na to pripomnil: „Molči o tem, saj veš, da ni res,“ a je bilo zelo res. Odkrito in brez pretiravanja rečem, da še danes po skoro 10 letih živim pod vtisom njegove veličine.

Samo ena beseda more obseči in razložiti njegovo delo: ljubezen. Visoka stopnja Kristusove ljubezni.

Svoje ranjence je obiskoval po dvakrat na dan. Koliko sonca je v njihovo trpljenje prinesel njegov vedri obraz, njegov preprost in šaljiv način! Predvsem je skrbel za njihove duše. Večer pred prvimi petki sem mu pomagal spovedovati. Od vseh ranjencev — bilo jih je navadno okrog 100 — so bili trije, morda štirje, ki se niso odzvali njegovemu vabilu. Za težko ranjene je posebej skrbel in nihče ni odšel nepripravljen, po njegovi krivdi, na drugi svet. Koliko težav je imel pri vsem tem delu v poganski nemški bolnišnici, koliko bridkih je moral slišati, boriti se za to in ono — to ve le Bog.

Bolj viden dokaz, in bolj za nas prepričljiv, njegove ljubezni pa je bilo njegovo dobesedno razdajanje. Nikoli ga nisi srečal praznega. Nosil jim je knjige, cigarete, priboljške; kupoval pisemski papir, znamke, nosil na pošto pisma; opremil v mnogočem kapelo — vse za svoj denar. Vem, da je bil stalno nad svojim očetom in prepričan sem, da bi bil zapravil vso svojo bogato dediščino, če bi jo imel v roki. Dal je res vse drugimi, zase ni hotel ničesar.

Tako so minevali meseci in bližal se je konec. Prvo nedeljo v maju 1945 je g. župnik Mali srečal kurata Jenkota pred šentpetersko cerkvijo. Takole piše o tem zadnjem srečanju:

„Bil je nenavadno resen in zamišljen. Vprašam ga, kaj ga teži. Resno mi je odgovoril: 'Komunisti se bližajo Ljubljani. Nobene rešitve ni več. Veliko jih odhaja na Koroško. Pojdi tudi Ti!'“

'Kaj boš pa storil Ti?' ga vprašam. 'Jaz ostanem med ranjenci. Kamor bodo odpeljali nje, tja pojdem tudi jaz. Saj veš, da jih ne smem zapustiti. Na zemlji se najbrže ne bova več videla. Bog daj, da bi se v nebesih.'

Njegove zadnje besede so me tako pretresle, da nisem mogel spregovoriti. Molče sem mu segel v roko in odšel...“

Tudi on je odšel z ranjenci proti Jesenicam. Zajeli so vlak in ga odpeljali nazaj. Do sedaj sem mogel dognati le še to: nekaj časa so ga imeli zaprtega v vojni bolnišnici; govoril sem s človekom, ki trdi, da ga je pozneje še videl v škofovih zavodih v št. Vidu, kjer je bil tisti sam zaprt. Od tam pa ni več sledu za

njim. Ne vemo, kje je umrl, kako je umrl, kje je pokopan, vemo pa, kje je. Tolikšna ljubezen je varna pot k Ljubezni sami.

Jenkotovo življenje je vredno posebnega, izčrpnega in vsestranskega življenjepisa. Te vrstice naj bi bile le pobuda zanj. Kdo se bo zavzel za to delo? Zdaj je še čas, ko žive še mnogi, ki so ga poznali in doživljali njegovo ljubezen. Podoba njegove osebnosti bi nam bila svetel vzor in pobuda za naše življenje in delo. Vem, da se ob podobnih spominskih opisih rado pretirava. Odkrito pa povem, da v tem, kar sva napisala o g. Janezu, ni pretiravanja: čutim, da še daleč ni povedano to, kar je Janez bil.

Nedoumljiva, za nas kruta, včasih celo nesmiselna, so pota božje Previdnosti; nič manj nedoumljiva pa so pota človeške zlobe, slepote, ali obojega. Zakaj so ga ubili? Ni bilo vzroka, niti pretvez ne. Nikoli ni nosil nobenega orožja, nikoli ni bil v nobenem boju, še uniformo je nosil predvsem zato, da je sploh mogel do ranjencev. Da, bil je zaveden idejni borec, ker se je boril za Boga in vero vanj. Vera in ljubezen — to je bila njegova krivda. Za to dvojce je umrl, zato je mučenec. Morda ne bi mogli njegovega mučeništva pravno dokazati, saj je njegova smrt zavta v temo, a nič ne dvomim: sveto je živel in sveto umrl. Njegova kri je mučeniška kri.

+

+ MONS. JOSIP DOSTAL

Dne 25. septembra 1954 je umrl v Ljubljani mons. Josip Dostal, vpokoje-ni škofijski kancler. Učeval je visoko starost 82 let. Rodil se je dne 2. septembra 1872 v Ljubljani. V duhovnika je bil posvečen dne 25. julija 1895. Kot kaplan je služboval v Višnji gorji in v ljubljanskem Trnovem do leta 1899, ko je bil imenovan za tajnika škofijskega ordinariata in za dvornega kaplana škofa Jegliča. Ta ga je leta 1918 imenoval za škofijskega kanclerja in pravega konzistorialnega svetnika ter mu leta 1921 izposloval odliko papeškega tajnega komornika z naslovom monsignor. Pod sedanjim škofom Rožmanom

je bil kancler osem let, do leta 1938, ko je bil upokojen. Bil je priznan umetnostni zgodovinar. Ker je kot škofijski tajnik prepotoval s škofom Jegličem dvakrat vso škofijo, je poznal zlasti domače umetnostne spomenike. Potoval pa je tudi po Italiji in po Orientu, kar mu je vse bilo v korist službe in zasebne prizadevnosti. Zato je mogel dlje časa (1913—1937) poučevati krščansko

starinoslovje in umetnostno zgodovino na bogoslovnem učilišču in na bogoslovni fakulteti v Ljubljani ter objaviti nekaj tozadevnih strokovnih spisov. Zadnje čase je živel zasebno in povsem skromno v ljubljanskem trnovskem župnišču. Pokopan je bil dne 27. septembra 1954 na ljubljanskem pokopališču ob obični udeležbi duhovnikov in ljudstva. Naj počiva v miru.

Virtuti et musis

Nekaj spominov. Napisal J. Stanislav

Toda Lesarjevih zgodbic še ni konec. Prav je, da se ohrani spominu ne le to, kar smo sami doživeli, marveč tudi to, kar smo prejeli po ustnem izročilu od bogoslovcev višjih letnikov in od nekaterih mlajših duhovnikov, ki so se prav tako vzgajali pod Lesarjem in občudovali njega mnogostranske posrečene in neposrečene izvornosti. „Ata“ je sicer bogoslovcem višjih letnikov, posebno četrtoletnikom, milo polagal na srce in jih včasih za božjo voljo prosil, naj vendar vplivajo na nas, neukrotljive prvoletnike, blažilno, blagodejno, vzgojno, toda kaj so mogli ti spričo splošnega vzdušja drugega, kakor da so potegnili z nami. Saj so doživljali in zato čutili isto, kot mi. Oni tem bolj, ko so se vzgajali pod Lesarjem že drugo, tretje, četrto leto. Močnih utisov pa, ki se zajedo ali zagrižejo zlasti v mlado dušo, ne udušiš, ne moreš zamoriti kar tako. Lesar je klical zato na pomoč člane vodstva, ki pa mu tudi niso bili poslušni, kakor je želel in od njih pričakoval. Podvodja in prefekt mu nista sledila, saj sta sama včasih vila roke in oči nad obupnostjo razmer, a ne zaradi nas, Bog ne zadnji, marveč zaradi ravnatelja, ki se med nami ni in ni mogel znajti. Ubogal je samo spiritual, pa pri svoji nespretnosti preveč pokazal barve in tako ni bilo tudi s te strani nič. Gledali smo na Lesarja enako slej ko prej in se hihitali nad zgodbicami, ki smo jih poslušali in sprejemali v svoja vedoželjna srca kakor suha zemlja ob dežju. A ne le to! Kar

smo kupili, smo tudi prodali, pa prodajali v izboljšanih, pomnoženih in razširjenih izdajah. Ubogi „ata“, če bi nas bil slišal!

Zgodba o klobasah! Bogoslovec Tone, sedaj dekan nekje v zasavju, je bil v četrtem letniku tako imenovani prezbiter, posvečen na koncu tretjega letnika v duhovnika, da je v zadnjem letniku poleg študija pomagal z maševanjem v stolnici ter po nekaterih redovnih zavodih in kapelah v mestu. Pa se je namerilo, da je prišel neko jutro od maše v „Lichtenturnu“, ko so bili drugi bogoslovci še pri jutranji maši v domači kapeli. Bilo je pozimi in v pečeh po bogoslovskih sobah je prijetno gorelo. Tone je bil dobil od doma ali od kdo ve kod nekaj krvavic, pa mu je prišlo na um, da bi jih v peči lepo na skrivaj spekel ter pojedel, preden pridejo bogoslovci iz kapele. Mišljeno in narejeno! Dobil je nekje kos pločevine, naložil klobase na primitivno pripravo in položil vse skupaj na žerjavico v eno izmed peči, ki so se kurile od zunaj s hodnika. Potem pa brevir v roke ter hajd gori in doli! Hodnik je dolg in preden je prišel Tone do peči, so se klobase po eni strani že opekle. Obrnil jih je in se zopet podal na pot, da jih pri novem mimohodu vnovič obrne. Vse je šlo po sreči. Na hodniku žive duše, bogoslovci v kapeli, in ko pridejo, bodo klobase že na varnem, pod streho. Toda, čuj! Po stopnicah se naenkrat zaslišijo stopinje. Pravi nebodi ga treba, si misli Tone, in pripre brž peč, ki je iz nje

pihljal in vel tako neznansko prijeten vonj. Kaj, če me ta izda, se zgrozi. Toda, kar je, je. Že se pokaže na vrhu stopnic visoka, sloka postava, sam „ata“ Lesar, prihajajoč od maše v stolnici. Toneta pretrese, toda ve, da se izdati ne sme. Stopi v korak in se vnovič zatopi v molitev. Na koncu hodnika se obrne in koraka proti Lesarju, ki se z njim sreča vprav pri rahlo priprti peči, kjer so se crvle krvave klobase. Tone je videl, da je „ata“ že vrhu stopnic sumljivo vlekkel na nos, in glej ga, spaka, sedaj se ti ustavi prav pri peči. „Dobro jutro, kaj!“ pozdravi bogoslovca, ki je zatopljen v molitev hotel mimo njega. „Počakajte, kaj!“ mu reče, „nekaj bi vas rad vprašal, kaj! Zdi se mi, da diši po tako imenovanih klobasah, kaj!“ Tone si misli: kar bo, pa bo in odvrne: „Meni tudi!“ Lesar je Toneta, ki je bil Ribničan, rad imel, zato mu odrezavega odgovora ni zameril. „No,“ mu reče, „pustiva šalo, kaj; važno je, od kod neki bi ta prijetni vonj prihajal, kaj.“ Prav takrat je prav posebno prijetno zadišalo obema, ki sta stala tik ob peči. Tone si je mislil: sedaj pa korajžo! Šinila mu je namreč tisti trenutek v glavo rešilna misel. In že reče: „Gospod prelat! Jaz mislim, da dolj od Cerberja.“ (Cerber je bil naš hišni vratar.) Lesar se za trenutek zamisli, prikima in žarečih oči odvrne: „Zadeli ste, kaj! Da, zadeli ste, kaj! In mož — menil je Cerberja — venomer toži, kako slabo se mu godi, kaj. Pa že na vse zgodaj peče tako imenovane klobase, kaj!“ In že se mu stemnj obraz od nejevolje. „Srečno, kaj!“ je še pristavil, pozdravil Toneta in odšel. In ko je izginil za oglom, Tone brž v peč po klobase, ki jih nato s slastjo, kakor še nikoli, pozobal v svoji sobi, še pravočasno, preden so prišli bogoslovci iz kapele. To je bilo potem vika in krika, ko je Tone povedal svojim tovarišem poln zmagoslavja svojo dogodivščino. Kako pa sta opravila Lesar in Cerber, se ne ve. Gotovo je „ata“ vratarja pri dani priliki kako zafrknil, pa mu začudeni mož seveda ni mogel dati odgovarjajočega pojasnila.

Toda Tone je Lesarje še enkrat ugnal. V semenišču je bila starodavna navada, da so molili bogoslovci v četrtek zvečer pred večerjo v kapeli skupni rožni venec. Te pobožnosti se je udeleževal redno tudi ravnatelj Lesar. Sedel je spredaj v svoji klopici in z namj molil. Pri molitvi naprej smo se bogoslovci vrstili, da smo prišli tekem leta po večini vsi na vrsto. Nekoč je molil naprej bogoslovec Tone. Bilo je v redu, brez napake. Toda naslednje jutro ga ustavi nekje ravnatelj Lesar in mu reče: „No, tako, gospod, siroči ste molili v kapeli naprej tako imenovani rožni venec, kaj.“ „Seveda sem ga,“ reče ta, ne vedoč, kaj ravnatelj hoče. A že mu ravnatelj reče: „Dobro ste ga molili, kaj; a nekaj je bilo, kar mi ni bilo všeč, kaj!“ Tone je osupnil, čes, molil sem, kakor je treba, natanko po katekizmu, brez napak. „Vse prav, vse prav, kaj!“ odvrne Lesar, a dostavi: „Bilo je nekaj, česar sami niste opazili, kaj, in vas moram opozoriti, kaj.“ Tone še vedno ne ve, in gleda vprašujoče Lesarja, ki menca v nekaki zadregi. „Tako, kaj!“ mu slednjič pravi, „ne boste uganili, kaj, toda moram vam povedati, kaj. In zaupno vam povem, kaj, da ste namreč preveč — po ribniško zavijali, kaj! Pa še tole vam povem, kaj, in vam toplo polagam na srce, kaj: treba se bo odvaditi, kaj, tudi jaz sem se že odvadil, kaj!“ Iz Toneta je sunil smeh. A tako! To torej! Kdo bi si bil mislil! Pa — ali je res? Ali je res, eno in drugo? Za prvo ne vem, si misli; za drugo vem, dobro vem, da ni res. In že jo počni na dan: „Gospod prelat! To pa ni res! Vi se niste še čisto nič odvadili! Vsakdo ve, da ste Ribničan, samo če odprete usta!“ Tako je dejal in utihnil. Utihnil je tudi Lesar in se zamislil. Zamislil in odšel. In Lesar in Tone — oba Ribničana — nista spregovorila o tem nikoli več.

Slabše se je sponeslo nekemu drugemu. Takrat je Lesar ostal zgoraj in smo morali — hočeš nočeš — občudovati njegovo salomoško razsodbo. Bogoslovec Ciril, sedaj tudi dekan, a nekje za morjem, je stanoval eno leto na „Bellevue“ to je v sobi, ki ima okna na

Pogačarjev trg proti škofiji. Bilo je neko soboto dopoldne, ko so se bogoslovci vprav pripravljali na svojo tedensko spoved. Na trgu pod lemenatom je bilo živahno vrvenje, kakor je ob sobotah vedno bilo in je menda še danes. Kmetice so prodajale, Ljubljancanke kupovale. Ciril je bil v premišljevanju svojih grehov zazrt na trg, ki pa mu je mogel nuditi kaj malo zbrčnosti pri spraševanju vesti. In res, brž ga je raztreslo, pa še kako! Videl je mlado kmetico, ki se je sklanjala nad svoj jerbabas. Naglo pocuka svojega tovariša in mu reče: „Poglej no, kako ima onale fejest bodelne!“ Toda joj, prejoj! Prav v tem trenutku se odpro v sobo vrata. Na vratih stoji Lesar, poslušaj, gleda, strmi. Gorje! Slišal je bil, razločno slišal Cirilovo besedo. „Grozno, kaj!“ je zadonel. Iz oči so mu švigali bliski. „In to naj bo priprava na spoved, kaj!“ je pihal. „Gospod, veste, kaj,“ je nadaljeval, „poberite svoja šila in kopita in z menoj pojdete, kaj. Počakal vas bom, kaj! Le hitro, le brž, kaj!“ Ciril se ni imel s čim izgovarjati. Preletavala sta ga zdaj mrzaz zdaj vročina, bledele je in zopet rdele. Nesrečnež, kaj sem bleknil in kaj me sedaj čaka! Kakor vihar so se mu podile misli po glavi. Toda Lesar je priganjal: „Hitro, brž, kaj se obotavljate, kaj!“ Ciril je že metal skupaj svoja reči, pomagali so mu celo tovariši, pa bolj iz zadrege, kakor iz vlnudnosti, ker pač niso vedeli, kaj naj store, ali naj gledajo grozljivi obraz Lesarjev, ali naj zrejo skozi okno. Ne, ne, samo skozi okno ne! Od tam je prišla nesreča, velika nesreča za tovariša, ki mora sedaj ven, ven iz sobe, morda celo iz semenišča, za vedno. Brž je bila roba skup. „In sedaj z menoj, kaj!“ je rekel „ata“, ko se je med tem že nekoliko pomiril. Šla sta. Lesar naprej, Ciril z robo za njim. Pri stopnicah je zavil Lesar navzgor. Torej vendar ne doli, ven, iz hiše, je dahnil na tihem Ciril. Kam pa potem? Nič ni spraševal, marveč verno sledil. Šla sta v drugem nadstropju proti zvonce, proti kapeli. Kam? Nesrečni bogoslovec si ni mogel ničesar domisliti. A že sta obstala pred sobo številka 14. Prazna je bila, a ne

zaklenjena. Niso jo uporabljali za stanovanje, ker je bila temna in pusta in imela samo eno okno na dvorišče. Svoj čas so jo uporabljali kadilci. Vstopila sta. Duh po pipah in cigarah jima je udaril v obraz. Zatohla je bila, neprezračena, vsa preprežena s pajčevinami, po borbi opravi za prst prahu. „No,“ je dejal Lesar, „tu sva, kaj! Le odložite, kar odložite svojo robo, kaj! Kajti, gospod, odslej bo tu vaše prebivališče, kaj!“ Stopil je k oknu in ga odprl, se sklonil čez rob, da je videl na dvorišče in za trenutek opazoval kokoši, ki so brskale po dvorišču. Stopil je od okna in se vzravnaval. Poreden nasmešek mu je šinil na usta. Pa le za hip, kajti zresnil se je in dejal trdo: „Tako kaj, sedaj boste tu lahko opazovali tako imenovane kurje bodelne, kaj!“ „Srečno, kaj!“ je še pristavil in zaloputnil vrata. Ciril pa se je sesedel na polomljen stol in se zatopil v usodo, ki mu je vsa bridka in grenka stopila pred oči. Tako torej sem jo polomil! Iz krasne razgledne sobe v ta brlog! Zaradi neprevidne besede! Kaj sem vendar mislil! In da ga je moralo prav takrat prinesiti! Ti presneti Lesar! Pa kaj Lesar, drugo, vse drugo! Ali bo mogel stopiti pred tovariše, ki se mu bodo smejali, tako neizrekljivo od srca smejali! Da, ti presneti Lesar!

Tako v lemenatu ni bilo nikoli dolgočas. Za zabavo smo si skrbeli ne samo mi, na pomoč je prihajal tudi Lesar, pa še kako radodarno in izdatno. Za nekaj dni ali celo tednov smeha in zabave nam je poskrbel s sledečim dogodkom, ki pa zanj ne dam glave, da se je izvršil točno tako, kakor ga imam po takratnem pripovedovanju v spominu. Lesar je imel poleg svojega stanovanja svoje stranišče, na dva predelka, katerih enega smo se ob priliki posebne sile ali prevelike zasedbe drugod posluževali tudi mi. Na skrivaj namreč in takrat, če smo bili gotovi, da nas ne bi zasačil v njem „ata“. Kajti, če se je to zgodilo, ni bil samo kreg in ukor na licu mesta, marveč je bil zasačeni postavljen v svarilen zgled vsem bogoslovcem, kjer koli ali kakor koli že, navadno pa v obednici. Eden od

nas je nekoč mislil in bil trdno prepričan, da se je popolnoma neopazeno poslužil gostoljubja Lesarjeve sosesčine, a je moral že nekaj minut nato uvideti svojo usodno zmoto, ki se mu je poleg tega še sprevrgla v javno sramoto, ko je „ata“ ob prihodu v obednico, ko smo stali lepo v vrsti vsak na svojem mestu pri mizi, prihajajoč k svoji mizi stopil k dotičnemu bogoslovcu in mu ob splošnem strogem molku zabrusil v obraz: „Pokrov pride od besede pokriti, kaj!“ Lesar mirno k svoji mizi naprej, mi pa seveda v bučen smeh, ki je prijal celo „atu“ saj je hotel, da dobi bogoslovec, kar mu je šlo. Rdeč ko kuhan rak se je zazrl bogoslovec v svoj krožnik, ki pa ga je videl tako mu je zaplesal pred očmi. Da, tudi pred seboj v dvojniku ali trojniku, Lesarju se je včasih posrečilo! Pa to le mimogrede.

Toda opis Lesarjeve ganljive izvirnosti, originalnosti, bi bil nepopoln, če ne bi zapisal o njem še ene zgodbice, ki je užigala svoj čas med bogoslovci cele salve smeha, — Lesar je skrbno čul nad svojimi varovanci in pazil, da se mu ne bi kateri kakor koli izgubil. Njegov ponos je bil, da je imel veliko bogoslovcev, in če se je primerilo, da je moral katerega odsloviti, je storil to s težkim srcem in dolgotrajnim oklevanjem. A če je šlo za kake ljubezenske zgodbice, je seveda moral brezpogojno popustiti, ker tam ni mogel opraviti drugače kot z nemudoma izvršeno operacijo. Toda tudi tu je storil vse, da zadevo skrbno preišče, preden kaj ukrene. Če se je izkazalo, da je zadeva povsem nedolžnega značaja, je bogoslovca sam in po spiritualu ganljivo podučil, čeprav je bil — menim — za tak posej kaj malo pripraven. S tem je bila zadeva opravljena in po navadi ni prišla iz območja vednosti prizadete in njegovega vzgojitelja. Če je šlo za težji primer in se je izkazalo, da zadeva ni povsem nedolžna, da gre za pravo ljubezensko razmerje in da trdovratnost kljub opominu ni imela namena popustiti, potem seveda je bilo „prezimitovanje“ takega bogoslovca konec in moral je ven, ob bridki tožbi ravnate-

lja, kako pokvarjen je svet, in ob grožnji nespokorjencu, da ga čaka trdo, prevar in razočaranj polno življenje. Toda, če je šlo za tretji primer, ko se je na primer izkazalo, da je osumljenec nedolžen, in da le zaljubljena, morda celo histerična „punčara“ silil vanj, ga obsipava s pismi in nadleguje z nezazelenimi obiski, sam pa da se temu upira, ker se je odpovedal svetu ter hoče resno in nepreklicno postati dober in zvest duhovnik — tam je nastopil Lesar z vso svojo energijo in branil svojega varovanca kakor lev, da je morala deklina hočeš nočeš odnehati in pustiti za vsem dobrim stremečega bogoslovca pri miru. Tako je bilo tudi v primeru, kj ga hočem tu zapisati.

Znašlo se je namreč v govorilnici lemenata mlado dekle, dalo po Cerberju poklicati ravnatelja in od njega odločno zahtevala, naj ji izpusti njene ga „fanta“. Lesarja je zadeva nemalo osupnila, toda odločen je bil koj s početka, da v zadevi ne popusti, zlasti seveda ne, če se izkaže, da je došlo dekle eno tistih, ki mu gredo posebno na živce. Toda preden se spusti v kak razgovor, da poklicati spirituala, ki naj bo priča in pomoč v težki in opasni zadevi. Spiritual „Lojzek“ pride, pripclja, z roko na razburjenem srcu. In sedaj se je začelo. Dekle ponovi trdo in odločno svojo zahtevo. Vidi se ji, da noče nič popustiti, nič glnhati, še manj prositi, pač pa samo zahtevati. Nekaj, do česar ima pravico. Boj bo trd in neizprosni, si misli Lesar, a trd in neizprosni bo tudi on. Bo, kaj, mora biti! Že ko sliši dekle, da imenuje bogoslovca svojega fanta, ga pogreje, da jo prekine: „Tako, kaj! Tukaj nimamo nobenih fantov, kaj, tu so samo bogoslovci, gospodje, kaj!“ Toda dekle se ne pušči zmesti, marveč odločno ponovi, kaj hoče. „Hočem svojega fanta ven, rad me ima, ljubi me, obljubil mi je zakon. Ušel je notri na skrivaj, brez slovesa, ne da bi povedal, kam gre. Vem, da ni rad notri, dobro vem, ker je prisiljen, ker so ga starši prisilili. On pa tega noče, on hoče mene, ker me ima rad, ker me ljubi, ker mi je obljubil zakon.“ Cepetala je z nogami, pihala v Lesarja,

si brisala oči in govorila, govorila, da ji je Lesar komaj sledil. „Grozno, kaj!“ je dejal, „toda prosim vas, govorite počasi, govorite mirno, govorite dostojno, in ponovite še enkrat, kar ste povedali.“ In dekle je zdeklamiralo res še enkrat vse znova. Lesar je poslušal in se oziral v spirituala. Ko je dekle končalo, jo je ostro ustavil in se obrnil do spirituala, naj pove, kaj sodi. „Lojzek“ je capljal, se prestavljal z ene noge na drugo, se prijel z roko zdaj za usta zdaj za srce, in ni spravil iz sebe drugega kot vzdih: p-pri tem! S tem je bilo Lesarju kaj malo pomagano. Vidi, da mora poslovati sam, sam, proti tej grozni ženski. Pred vsem uvidi, da pri vsem govoričenju niti ne ve, za koga gre, kdo je tisti tako imenovan „fant“. Osorno vpraša dekle po imenu. Dekle ga imenuje. Lesar osupne. Kaj! Ta naj bi bil tak! Ta, ki je tako dober, tako vesten, tak vzgled vsem drugim! Tudi spiritual se zdrne. Ne, ne, ta pa ne! Ze odpira usta, da bi nekaj rekel, nekaj pripomnil, a srce preburno bije, ne more, prav nič ne more reči, kakor edinole: p-pri tem! nak si misli Lesar, punčara, ne boš me! Dam poklicati fanta, gospoda, in ta ti bo povedal, da boš imela dosti. Prepričan sem, da te bo napodil, nagnal. Res, Cerber priptje bogoslovca, nič slutečega, kaj se v govorilnici godi. Ko vstopi, zardi. Kaj je to? Lesar in spritual in —. Takoj mu je sunilo v glavo, za kaj gre. Tak, tako daleč je šla. Vidi jo, kako stoji tam, bleda, objkana. Ve, dobro ve, da zahteva njegov odpust. Saj mu je pisala, ponovno pisala, ga prosila, ga rotila, mu grozila. Ne, nič ne boš opravila, si misli. Med nama so čisti ravni. Ničesar ti nisem dolžan. Kar je bilo, je pozabljeno. In, ali je sploh kaj bilo? Sama dobro veš, da nič. Prost sem, zato sem se odločil za svoj korak. Sam, čisto sam, nihče me ni silil. Če govoriš drugače, lažeš. Zakaj ne odnehaš? Zakaj rineš z glavo skozi zid? Pretrd je, ne prideš skozi... Tako je mislil. Rdečica je popustila, z mirnimi očmi se je ozrl v Lesarja. Njegov jasen pogled je odvalil Lesarju kamen s srca. Tudi spiritualu, ki si je položil roko na

srce in se oddahnil. Sedaj si je bil Lesar svest svoje zmage. Pozval je dekle, naj ponovi vpricho vseh svoje zahteve. Dekle je ubogalo in ponovilo vse od kraja. Končno se je proseče obrnilo na bogoslovca. Milo, tako milo ga je prosila, naj se je usmili, naj se je vendar usmili, ker brez njega ne more živeti. Debele solze so ji kapale iz oči. Bogoslovec je povesil pogled in molčal. Kaj bi govoril! Saj je že vse povedal, in ne enkrat. On ostane pri svojem, ne bo se premislil, ne more se, v sebi čuti tako jasen poklic. Grešil bi, pahnil bi sebe v nesrečo, če bi mu ne sledil... Molk je prekinil Lesar. Pozval je bogoslovca, naj se vpricho vseh treh izjavi o resničnosti ali neresničnosti dekletovih izpovedi. Bogoslovec je dvignil oči in zbral v kratke besede izjavo. Da ni ničesar obljubil, da ni ničesar dolžan, da ostane v svojem sedanjem poklicu. Dekle pa v jok, v presunljiv jok. „Lažnjivec, lažnjivec, obljubil si, slovesno si obljubil, da me vzameš,“ je kričala, da je hodil spiritual po sapo in se držal za srce. A Lesarja jok in stok nista ganila. Vedel je, kako je. Svest si je bil zmage. Prekinil je zaslisanje. Vzravnal se je, kakor sodnik, da postavi zadnje vprašanje, preden izreče sodbo. „Pozivam vas, gospod bogoslovec,“ je dejal, „slovesno vas pozivam, kaj, da se izjavite: Ali imate rajši to punčaro, kaj, ali nevesto in mater sveto Cerkev? Kar izbirajte, kaj!“ Z eno svojih dolgih rok je pokazal na dekle, z drugo skozi okno proti stolnici. Fant ni nič premišljal, saj je bil izbral že sam, že davno, brez tega slovesnega vprašanja. Nemo se je ozrl skozi okno in dvignil svojo roko v smer proti stolnici. Brez besed. Čemu? Lesar je razumel. Solze so mu zaigrale v očeh. Od ganotja nad odločitvijo, in ne nad solzami, ki so se udrle dekletu iz oči tam v kotu sobe. Te solze so mu presedale. Konec je teatra. Stopil je zato odločno k vratom in jih odprl. Nato je segel po dekletu. „Tako, punčara, kaj! Opravili smo, kaj. Lahko greste, kaj!“ je je dejal. Prijel jo je za roko in ji trdo, skoro nevljudno, pomagal čez prag. „Srečno, kaj!“ je še pristavil in zaprl vrata.

(Bo še)

JUGOSLAVIJA

1. oktobra je minulo 30 let, odkar je prišel v Miren pri Gorici za dekana g. Oskar Pahor.

Na Gočah pri Vipavi je slavil 15. julija zlato mašo g. Alojzij Kralj.

V Kožbani v Brdih je dočakal zlato mašo g. Miroslav Lenardič, ki je že 41 let tam župnik. Letos je bil na duhovnih vajah v stiškem samostanu. Njegov sosed v Vipolzah g. Jožef Fon je imel zlato mašo že lani.

Goriška administratura je imela letos le enega novomašnika: g. Rudolfa Gašperja v Črnem vrhu nad Idrijo.

Pisatelj Franc Ks. Meško je oktobra doživel 80 let. Za to priliko bodo izšla njegova Zbrana dela. Prihodnje leto izdajo še njegove povestice „Mladim srcem“, kj jih je sedaj popravil.

Kje je kdo? Župni upravitelj v Leskovcu pri Krškem je č. g. Ivan Pregelj, gvardijan frančiškanov v Kopru je p. Rupert Suhač. V Ormožu pri Ptujju je župnik Remigij Jereb, župni upravitelj v Preserju pri Ljubljani je še vedno č. g. Lojze Kočar, župni upravitelj v Ljubnem pri Radovljici pa g. Jože Hostnik. Lojze Žabkar je župnik v Črnomlju, Tone Smerkolj pa kaplan v Zagorju ob Savi.

Po pogodbi med Cirilmetodijskim društvom in Svetom za zdravstvo in socialno politiko dobivajo zavarovani člani CMD, ko so upokojeni, po 8.000 dinarjev mesečno. Da dobiš pokojnino moraš biti star 65 let. Doslej prejema to pokojnino 45 članov. Je pa lepo število članov CMD, ki so že davno dopolnili 65 let, a „delajo dalje in ne mislijo na pokoj“ ter plačujejo zavarovalni prispevek še naprej.

Od leta 1945 do 1954 je dala vlada duhovnikom v Sloveniji 95 milijonov dinarjev subvencije, od tega okoli 61 milijonov za mesečne prispevka duhovnikom. Te prispevke prejema tudi 23 duhovnikov, ki niso člani CMD. Koliko so moral duhovniki v Sloveniji plačati

v tem času raznih kazni in davkov, žal Cirilmetodijsko društvo ne more poročati. Za popravila cerkev je dala v istem času vlada 14 milijonov. Fakulteti v Ljubljani so naklonili lani 2 milijona, letos pa še pol milijona.

Od 94 slušateljev cerkvene Teološke fakultete v Ljubljani jih živi v semenišču 77. Semenišče vzdržujejo vse tri slovenske škofije. Bogoslovci imajo listič „Brazda“.

Statistični letopis Slovenije 1953 pravi, da je bilo na ljubljanski teološki fakulteti 1939/40. 191 slušatelj. V letih pod sedanjim režimom pa: 1945/46 — 54; 1946/47 — 74; 1947/48 — 93; 1948/49 — 108 slušatelj in 2 slušateljici; 1949/50 — 101; 1950/51 — 110; 1951/52 — 115; 1952/53 pa spet samo 58 in 1 ženska. Mišljen je pri tem zimski semester.

Diplomiralo je v letih 1946 le 7, 1947 — 8, 1948 — 3, 1949 — 24, 1950 — 3, 1951 — 24, 1952 — 28 slušatelj.

V poletnem semestru 1952/53 je bilo na teološki fakulteti 59 rednih slušatelj in 2 izredna. V 1. letniku: 8, II. — 16, III. — 13, IV. — 4, V. — 3 in 1 izreden, VI. — 10 in 1 izreden, VII. — 5.

Istočasno je bilo na fakulteti učnega osebja 19 oseb, 13 stalnih in 6 honorarnih. Od stalnih je bilo 7 rednih in 5 izrednih profesorjev ter 1 docent.

Letopis tudi omenja, da je izšlo po podatkih, ki niso definitivni, knjig in brošur, ki obravnavajo verska vprašanja: 1945 — 6, 1946 — 6, 1947 — 0, 1948 — 4, 1949 — 1, 1950 — 1. Naklada teh knjig je bila skupno: 1945 — 37000, 1946 — 16.000, 1947 — 0, 1948 — 37.000, 1949 — 4.000, 1950 — 2.000.

Zadnje dni septembra je bil v Ljubljani 3. občni zbor CMD ob prisotnosti 240 delegatov in 120 gostov iz vse Jugoslavije. Slavili so 5-letnico društva in tudi izvolili častne člane: zaradi narodno kulturnega dela so izvolili F. S. Finžgarja in dekana F. Ks. Meška, zaradi

ideološkega delovanja župnika dr. Angelika Tomince, zaradi sodelovanja v narodno osvobodilni vojni pa vojnega župnika in biseromašnika Janeza Rozmana, župnika Frana Vavpotiča, župnika Franca Šmita in dekana ter zlato-mašnika Josipa Milaniča.

Pri zadnjem imenovanju prodekanov ljubljanske škofije je bilo imenovanih 6 članov CMD za duhovne svétnike

Ob stoletnici rojstva škofa Franca Borgia Sedeja so 10. oktobra pod okriljem pokrajinskega odbora CMD odkrili v Cerknem na Goriškem spomirsko ploščo. Odkril jo je apost. administrator dr. Miha Toroš, ki je tisti dan tudi birnal. Slavja so se udeležili poleg škofovih nečakov (tudi g. Ciril Sedej iz Števerjana, ki je pod Italijo) še dr. St. Canjkar, Matija Medvesek. Govoril je tudi župnik č. g. Kodermac iz Volč.

V 9. številki „Nove poti“, ki je izšla na 28 straneh, Stanko Canjkar razpravlja ob 5-letnici CMD, „kaj hočemo, da bi društvo ne bilo in kaj hočejo drugi, da bi iz njega nastalo.“ „Želeli bi, da bi bilo naše društvo nekakšna ljudska univerza za študij duhovniških problemov, ki so aktualni... V svojem dose-danjem delu smo naleteli na niz problemov, ki bodo morali zanimati vse in vsakogar: smisel in pojem državljanske tolerance, sožitje z ljudmi drugačnih pogledov na svet, vloga psihološke občutljivosti v sedanjem času, nove metode apostolskega delovanja, situacija sveta z ozirom na religioznost in areligioznost, splošni in krščanski humanizem, sterilnost dirigirane znanosti... Predvsem pa temeljito vprašanje o možnostih verske poglobitve v naši domovini. Še bolj razčistiti pojme o socializmu in kapitalizmu, ločiti znanost od svetovnega razora. — Naš odnos do novega gospodarskega in družabnega reda ima vedno manj težav. Če se je v prvem razdobju dozdevalo, da bo mogoče zgraditi prijateljstvo ali vsaj znosno sožitje med oblastjo in nami samo z aktivnim poseganjem duhovnikov v vsa trenutna gospodarska in družbena vprašanja, se je v luči vzhodnih zablod izkazalo to za zgrešeno in nepotrebno, bi ne koristili niti oblasti ni sebi. Danes

je jasno, da moramo ostati na svojem versko etičnem, izrazito duhovniškem področju tudi kot svobodni državljani. To pa ne pomeni državljanske pasivnosti. Treba spremljati... Tako spremljanje državljanskih problemov se bistveno razlikuje od sodelovanja duhovnikov v zapadnih demokracijah s tako imenovanimi krščanskimi strankami... Politično življenje se razvija brez nas, včasih bi rekli, da celo proti nam. Naši prijateljski odnosi s organi oblasti ne spričujejo naše politične moči. Dajemo cesarju, kar je cesarjevega, a tudi zahtevamo, kar nam gre po zakonih in ustavi kot enakopravnim članom družbe. — Dolžnostim vsemposlošne duhovniške solidarnosti se nismo nikoli izneverili. (Gre za društvo, ne za posamezne člane, ki utegnejo biti prav tako ozki in nestrpnj kot mnogi duhovniki izven društva.) Pri vseh ugodnostih, ki so nam bile obljubljene in dane, smo mislili na vse in za vse posredovali...“

„Kaj bi želeli drugi od CMD (ti drugi so včasih tudi člani...)? Predvsem: tiha in glasna želja, da nas sploh ne bi bilo. Kar naredimo, je narobe, kamor stopimo, smo v napoto — nekaterim. Nezakonsko dete! Odg.: Če gre za to, kako bi se svojim in tujim ljudem približali, ne dlakocepiti. Vsi skupaj iskajmo poti v novi čas. Drugi nalagajo vsemogoče posle: da bi bila CMD nekako staromodno ministrstvo za uk in bogočastje. Mnogo teh poslov vršimo, drugih nam pa nihče ne bo izročil v oskrbo... Da bi povsem zavarovali svobodo veroizpovedi, tega ne moremo, ker je nered še nekje v osnovah naše sedanje situacije... Nekateri sekiije tega nevidnega ministrstva vendarle delajo in če'lo marsikaj urede. — In legitimnost društva? Duhovniki čakajo na rešitev najvišje instance, ker mislijo, da je stvari nasprotna. Na najvišjem mestu pa zbirajo podatke o mnenju prizadetih duhovnikov in sklepajo iz njihovega omahovanja, da je zadeva nejasna, če že ne slaba. Z vstopom večine dose-danjih nečlanov bi se zadeva avtomatično uredila. Ovir za to ni nobenih. V Sloveniji ni nikomur prepovedano, da postane član društva. Sicer pa ni potrebno, da

postanejo vsi člani. Naša ustanova pozna tudi simpatizerje.“

France Lipičnik obuja spomine o „Prehojeni poti“. Začenja z „očetom“ socializma Janezom Ev. Krekom in nadaljnimi poborniki za uresničenje pravičnejšega družabnega reda, z razmerami v mariborskem semenišču, v katerega „razni fanatiki iz Ljubljane“ le niso uspeli zanesti razdor... Kako je potem ta skupina s svojimi idejami dočakala okupacijo in kako je začela sodelovati pri osvobodilnem gibanju. Objavlja izviren referat prof. Janžekoviča, v katerem je strnjen razgovor med predsednikom Kidričem in skupino duhovnikov, ki je bila povabljena v vladno palačo (Finžgar, Fabijan, Trstenjak, Matkovič, Lukman, Potočnik, Košir, p. Rant, p. Roman, Fajdiga, Snoj, Janžekovič, Grivec, Cajnkar in Lipičnik) dne 17. septembra 1945. Obravnava vprašanje Cerkve na Slovenskem v novih razmerah: odnos do države in kaj od države pričakujemo in zahtevamo. Omenja potem velike težave, a po Informbiroju je zdrava pamet le zmagala. Tako stanje je škodilo Cerkvi kot oblasti. Tedaj se je začelo CMD. “ Tako bo naše društvo, kakršen pečat mu bomo dali s svojim iskrenim in poštenim delom.“

Na občnem zboru CMD je župni upravitelj iz Roba na Dolenjskem povedal tudi to: „Kakih 400 duhovnikov je zbežalo iz naše domovine v sužnost. Postali so agenti tujih sil. Skrajno sovražno so razploženi proti nam.“ Udaril je čez hrvatsko združenje duhovnikov v USA in Kanadi.

Na 8. septembra je bilo na Sveti gori pri Gorici 36 sv. maš. Na velikem romanju se je zbralo nad 16.000 romarjev. Že do šestih zjutraj so razdelili nad 6.000 sv. obhajil. Pridigali so vinodolski dekan g. Stanko Vrtovec, bukovški župnik g. Florčič Hvala in pa mons. dr. Toroš.

ITALIJA

Iz Gorice. „Duhovniško zvezo smo ustanovili, da rešujemo v slovenskem delu škofije svoje probleme (čisto naše

slovenske probleme, ki se porajajo vsak dan). Potrebovali smo neko svojo avtoriteto, ki bo reševala naše zadeve. Do sedaj smo jo pogrešali. Škof ima pred očmi vso škofijo in se ne more še posebej dovolj zanimati za slovenske interese. Tako o vsem odloča odbor DZ in daje smernice. Taki problemi so n. pr. naš duhovniški naraščaj, duhovne vaje za slovenski del, organizacije, list itd.

Letos smo za prvo silo rešili problem duhovniškega naraščaja takole: V Alojzijevišču, fantovskem konviktu, smo ustanovili sekcijo slovenskih semeniščnikov oz. aspirantov za semenišče. Seveda vse v soglasju s škofom. Brez škofa nič v nobeni stvari, tudi če ni našega rodu. Letos jih imamo pet. Za nas, in ker je šele začetek, kar lepo število. Obiskujejo slovenske šole, tu pa imajo duhovno oskrbo kot semeniščniki. Škof nam je dal za to skupino vse nabirke naših slovenskih duhovnij (15 po številu) in dohodke vseh ustanov za semenišče. Bog daj svoj blagoslov!

DZ je s pomočjo verskih in katoliških organizacij pred rožnensko nedeljo organizirala za našo manjšino lepo uspeli marijanski kongres, ki je bil zaključen v štandrežu in mu je sv. oče poslal svoj blagoslov.“

Škof dr. Santin je blagoslovil novo cerkvico na Pesku pri Trstu in pri tem slovensko pridigal.

Sovodenjsko faro pri Gorici je obiskal g. Stanko Pavlin, misijonar na Japonskem.

Župnik na Proseku pri Trstu je septembra slavil zlato mašo. Asistirala sta mu zlatomašnik g. Škrabar in mons. Ukmar. Govoril mu je p. Roman Tominec.

Marijin teden v Gorici je vodil asistent p. Odilon Mekinda, O.Cap., iz Rima.

Č. g. prof. Jamnik Jože je postal ravnatelj Marijanišča na Opčinah.

Pri konkurzu za novega župnika in dekana v št. Petru Slovenov v Benečiji so konkurirali trije slovenski duhovniki in po namigu kurije iz Vidma tamkajš-

nji prvi italij. kaplan v zgodovini fare Franc Venuti. Kurija in čedaški kaptelj sta izbrala seveda njega za dekana.

G. p. Anton Legiša iz reda Srca Marijinega je bil imenovan za provinciala italijanske province. Doslej je bil tajnik pri kongregaciji za redovnike. Vedno je bila njegova želja, da bi kleretijanci odprli svojo hišo tudi na slovenskih tleh. Morda bo s svojim vplivom sedaj laže uresničil to željo.

AVSTRIJA

G. Vinko zaletel je postal rektor slovenske cerkve v Celovcu.

Za novega dekana dekanije Rožek je bil imenovan g. dr. Janko Hornböck, župnik v Podgorjah in tajnik Mohorjeve družbe v Celovcu.

G. Jože Gabruč se je iz Celovca preselil v Tinje za kaplana in vzgojitelja fantov na kmetijski šoli.

Dosedanji kaplan v Tinjah g. Franče Krištof je prestavljen za kaplana na nemško župnijo St. Gertraud pri Volšperku.

Za drugega kaplana v št. Jakobu v Rožu je imenovan Rudolf Ropas.

G. Mirko Brumnik je bil iz Volšperka prestavljen na mestno župnijo v Celovcu.

Bolni so in se priporočajo v molitev sledeči gg. župniki: Joško Dobernik iz Glinj, Franc Mikula iz Melvič, Janez Lampichler iz Šmarjete v Rožu in Joško Picej iz Šmihela pri Pliberku.

Na praznik Brezmadežne sta prešla v Celovcu mašniško posvečenje dva dijakona.

Na bogoslovnem učilišču v Celovcu je začel predavati dogmatiko p. Maksimilijan Žitnik S. J.

Pri Marijanskem kongresu v Celovcu so se koroški Slovenci odlično pokazali. Združene pevske zборе je vodil salezijanec dr. Mihelič, č. g. Zaletel Vinko je režiral misterij „Brezmadežna“, č. g. Česen je vodil reditelje. V stolnici je nagovoril slovenske vernike škof iz Celovca v slovenščini.

G. prof. Pavel Slapar je vodil v Trstu duhovne vaje za dekleta.

Na tihem je opravil zlato mašo župnik v št. Janžu v Rožu dr. Janko Lučovnik, bivši urednik „Nedelje“. Med vojno je bil s 50 drugimi sobratii pregnan na tuje.

V duhovnika je bil posvečen v Innsbrucku dne 26. julija 1954 dr. med. univ. Miran Vodopivec in sicer za ljubljansko škofijo. Rojen je bil v Mariboru, kjer je maturiral. Medicino je študiral v Zagrebu in v Fribourgu v Švici, kjer je promoviral. Nato je študiral teologijo v Innsbrucku kot gojenec Canisianuma, kjer dela sedaj na svoji tezi iz pastoralne medicine za dosego doktorata iz teologije.

Nameščena sta bila v dušnem pastirstvu duhovnika ljubljanske škofije dr. Ignacij Lavrenčič in Ciril Turk, ki sta dovršila bogoslovje v Salzburgu. Oba sta nastavljena v tirolskem delu salcburške nadškofije: prvi v Jochbergu pri Kitzbühlnu, drugi v Brandenbergu, kjer je za župnika Alojzij Krisch, bivši župnik v Kočevski Reki.

V kler ljubljanske škofije je bil sprejet dr. Franc Mihelič, doslej član salezijanskega reda. Službuje kot župniški upravitelj na Golšovem na Koroškem. Je priznan naravoslovni strokovnjak in objavlja svoje spise v raznih svetovnih znanstvenih revijah.

V samostanu slovenskih šolskih sester v št. Jakobu v Rožu na Koroškem živi župnik in duhovni svetnik Alojzij Železny, in čeprav že v 88. letu, še vedno čil in zdrav. Po kanonični starosti je senior duhovnikov ljubljanske škofije.

ČILE

Salezijanec g. Martín Maroša je postal stolni župnik v Punta Arenas. Čestitamo!

ARGENTINA

Prestavitve: G. Albin Avguštin je postal župni upravitelj v Sarandi, prov. Buenos Aires. — G. Lojze Legan se je iz La Plata preselil za kaplana v Pergamino. — G. Janez Malenšek, ki je bil do sedaj samo začasno v Quilmesu, je

postal kaplan v San Pedro. — Po premetitvi iz Ituzaingo v mesto La Plata je prestal težko operacijo g. Jože Puš. Začasno je na okrevanju v slovenskem semenišču v Adrogué.

Na posledicah operacije je umrl v Buenos Airesu naš slovenski sobrat g. Avguštin Cunja. Njegovi starši so s Primorskega in so prišli v Argentino pred drugo svetovno vojno. Rajni sobrat je končal letos svoje študije v Rimu in je bil tam tudi posvečen 4. julija. Bil je ves čas slabotnega zdravja. Po nekaj mesecih mašništva ga je Bog poklical k sebi. Naj počiva v miru!

KANADA

G. Jože Plevnik je dovršil jezuitski noviciat v Guelphu in je začel v septembru s filozofijo v jezuitskem bogoslovju.

G. Alojzij Ambrožič je prejel v začetku šolskega leta (sredi septembra) dijakonat, v mašnika pa bo posvečen v juniju 1955.

Rev. Mirko Rener je dobil mesto predavatelja nemščine v St. Michael College, ki spada k torontski univerzi. G. Mirko je duhovnik goriške škofije. Med vojno je bil kaplan na Goriškem in od Nemcev odveden v KC taborišče v Nemčiji. Od oktobra 1950 živi v Torontu. Letos junija je postal Master of Arts za germanistiko. V tezi za Masterski degree je obravnaval svetovni nazor nekaterih sodobnih nemških pisateljev (Stefan Andres, Reinhold Schneider, Elizabeta Langgässer).

Katoliški študijski teden. Študijski tedni imajo izvor v Franciji. Francosko govoreči Kanadčani so začeli posnemati svoje brate po krvi in veri v Evropi. Na papeževu pobudo so uvedli to ustanovo tudi za angleško govoreči del Kanade. Letos je bil drugi tak tečaj v Londonu, Ontario (Second annual Catholic Social Life Conference) v zadnjem tednu septembra. Za francosko govoreče katolike je bil tečaj (Semaine Social) v istem času v planinskem mestu Mont Laurier z 900 delegati. Sv. oče je otvoril tečaj po radiu in poudaril važnost problemov, ki so bili na dnev-

nem redu. Udeleženci so bili delegati škofijskih organizacij.

V prvi skupini predavanj so razpravljali o problemih vseljencev: a) Cerkev in njeno stališče do vseljencev; b) Katoliške organizacije za pomoč vseljencem (Catholic Immigration Aid Society); c) Sprejemi vseljencev v pristaniščih; d) Potreba in narava hostelov — gostišč; e) Kako vseljence včleniti v škofijsko in farno življenje (Intergration of New Canadians); f) Učlenitev v civilno življenje. — Ton vsch predavanj je bil, pokazati vseljencem katoliško srce, da bi se počutili v novem svetu kot doma. Vsi so dobrodošli in enakovredni člani verskih in civilnih ustanov.

Katoličani se trudijo vseljencem pomagati. V pristanišču čakajo sestre (Sisters of servis), ki pomagajo z navsveti in postrežbo, v vsakem času in vsakem vremenu. Tudi katoliški duhovnik, ki ljubi ta posel, je stalno v pristanišču. Ta pozna katoliške liste narodnih skupin v USA in Kanadi. V nekaterih večjih mestih so imigracijski centri, ki vršijo informativno službo in nudijo tudi drugače pomoč. Žal imajo te centre le nekatere škofije. V Torontu ga ni. Vzorno je urejeno v londonski škofiji. Katoliške šole pomagajo z večernim poukom angleščine. V Londonu so večerni kurzi tudi za druge stroke.

Druga skupina predavanj je reševala problem, kako obdržati ljudi na kmetih, da bi ne drli v mesta, tako novonaseljenci kot ostali farmarji.

Vseljevanje v Kanado se bo nadaljevalo. Namen vlade je do leto 1975 dvigniti število prebivalcev na 30 milijonov.

INTENCIJE

Po tri intencije so določene sledečim naročnikom: Čile: Jože Ložar, Ludvik Tomazin in Andrej Prebil; Belgija: Dr. Matjaž Šaruga; Avstrija: Valentin Brandstaetter, Mirko Brumnik, Jože Gabruč, Kristo Košir, Alojzij Kužmež, Janez Lampichler, Martin Škorjanc, dr. Miran Vodopivec, dr. Pavel Zablatnik; Priesterseminar, Klagenfurt.

I. del

V izseljenstvu je izšla prva slovenska znanstvena knjiga, in sicer iz tistega področja znanosti, ki je danes najbolj aktualno in najbolj važno, t. j. iz sociološkega področja. Slovenski izseljenci uživamo po svetu že dalje časa glas, da se pridno bavimo s socialnimi problemi. Ta glas nam je dr. Ahčinova Sociologija še razširila. Gotovo je to izreden dogodek, da majhna slovenska izseljenska skupina izda poleg cele vrste časopisov, revij in knjig z nabožno in beletristično vsebino — obširno znanstveno delo, ki bi ga bilo težko izdati celo doma v rednih razmerah. To je pogumno dejanje in izraz velike življenjske in ustvarjalne sile tistega dela našega slovenskega naroda, ki živi v svobodi. Večji del slovenskega naroda doma takih del danes ne more tiskati.

Dr. Ahčinovo Sociologijo (I. del; kmalu bo izšel II. del) je v Buenos Airesu založila in izdala organizacija „Družabna pravda“, ki se že več let sistematično bavi s poučevanjem in razširjanjem krščanskega socialnega nauka. Ta organizacija je dala pobudo, da so se po svetu, kjer žive Slovenci, ustanovili socialni študijski krožki, da se v Buenos Airesu vsako leto vrši socialni dan in da slovenski tisk redno prinaša članke iz socialnega področja. Ta organizacija izdaja — na zunaj sicer skromno — lepo in vsebinsko bogato strokovno revijo z naslovom „Družabna pravda“, v kateri sodeluje lepo število slovenskih znanstvenikov in javnih delavcev s članki sociološke vsebine.

Sociologijo je napisal največji sedaj živeči slovenski sociolog dr. Ivan Ahčin, profesor sociologije na bogoslovni fakulteti ljubljanske univerze, ki kot begunca sedaj deluje v Adrogué v Argentini. Ime dr. Ahčina je znano tudi v mednarodnih krogih. Tudi v izseljenstvu se dr. Ahčin neprestanoma bavi s sociološkimi vprašanji ter s svojimi članki iz tega polja zalaga številne slovenske, pa tudi neslovenske časopise, revije in

knjige. Če uživamo danes Slovenci glas, da smo tista skupina, ki se najbolj pridno in sistematično bavi s socialnimi problemi, potem ima pretežno zaslugo za to naš sobrat prof. dr. Ivan Ahčin.

O dr. Ahčinovi Sociologiji je izšla v slovenskem in tudi tujem tisku cela vrsta ocen, ki so jih napisali dr. Miha Krek, mons. Matija Škerbec, Marijan Marolt, dr. Rudolf Čuješ, dr. Ignacij Lenček, dr. Puš Ludvik, dr. Perovič, Rudolf Smersu, dr. Joža Basaj, Ruda Jurčec in drugi. Vse ocene soglašajo v tem, da je ta knjiga odlično delo, ki daje točen pregled o sodobnem stanju sociološke vede in o sodobni socialni problematiki.

Pričujoča Sociologija je prva knjiga celotne Sociologije ter ima 296 strani žepnega formata, ter obsega „Osnovne čititelje družabnega življenja“. V načrtu so še tri knjige, ki naj bi se nadaljevale ob ugodnih razmerah (t. j. ako se bo prva knjiga ugodno prodala), in sicer „O socialnih ustanovah“, „O socialni ekonomiji“ in „O socialnem vprašanju“.

Ne bomo navajali podrobne vsebine prve knjige, ki tvori zaključeno celoto. Naj ponovimo samo tista mnenja iz ocen in kritik, ki pravijo, da je danes težko najti tudi v tujih jezikih delo, ki bi na tako pregleden način podajalo tako jasno in zaokroženo sliko o osnovnih pojmih, namenu in pomenu ter zgodovini sociologije, zlasti pa še sliko o moderni in posebej o krščanski sociologiji. Dalje vsebuje prva knjiga obširno poglavje o človeku, potem o duši in o družabnem redu ter naravnost klasično poglavje o pravičnosti in ljubezni — temelju družabnega reda. Na koncu vsakega poglavja je obširna bibliografija.

Potrebno je omeniti tudi to, da so v knjigi navedeni najnovejši znanstveni izsledki iz sociološkega polja, prav tako pa tudi najnovejše izjave Cerkve oz. priznanih katoliških avtorjev. Za slovenskega katoliškega izobraženca, posebej pa še za duhovnike, je Ahčinova Sociologija pravi vadecemecum v teh časih, polnih socialnih problemov in socialnih pretresov.

S. K.

SLOVENSKI DUHOVNIKI V ZAMEJSTVU

Predno nadaljujemo s seznanom, moramo omeniti najprej dve pomoti od zadnjič: Ašič Rafael, O. Cist., se je vrnil v Stično, Slovenija. — Ni bil objavljen: Barbič Mihael, Petschnitzen, P. Ledenitzen, Kärnten, Austria. — Za naprej zopet prosimo, da nam takoj javite vsako pomoto, spremembo laslova, ali če bi katero ime izpadlo.

- Cadonic Daniel, San Diego, Calif., USA.
 Cagran Joseph, OFM, 9546 Ewing Ave, Chicago 17, Ill., USA.
 Canjkar John, 4377 Utica St., Denver, Colo., USA.
 Caserman Ivan SJ, José Cubas 3543, Buenos Aires, Argentina.
 Ceglar Karel, Box 431, Hope Haven, Morrero, La., USA.
 Ceglar Ludvik, Casa Central, Maipo (Buin), Chile.
 Cencig Emilio, Canebola, Udine, Italia.
 Chiaciop Giuseppe, Tercimonte, Savogna, Udine, Italia.
 Cicigoj Franc, Miss, catt, italiana, Valentin 8, Lausannes, Suisse.
 Cigan, dr. Franc SDB, Stein, P. Tainach, Kärnten, Austria.
 Ciglič Ricardo, Via Canneto il Lungo 14, Genova, Italia.
 Cimperman Viktor, 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio, USA.
 Cillino Pio, Qualso, Vernacco, Udine, Italia.
 Cotič Hilarij, Sn Floriano di Gorizia, Gorizia, Italia.
 Cracina Angelo, S. Leonardo Civ., Udine, Italia.
 Crainich Giuseppe, Azzida, p. S. Pietro Natis, Udine, Italia.
 Cramer Giovanni, Premariacco, Civ., Udine, Italia.
 Cuffolo Anton, Lasiz, Pulfero, Udine, Italia.
 Cukale Jože SJ, 27, Ballygunge, Circ Rd. (St. Lawrence High School), Calcutta 19, India, Asia.
 Cump Ciril, L. Prado 520, Magdalena del Mar, Perú.
 Cvelbar Jože, 319 Park Ave, Ellwood City, Pa., USA.
 Pa., USA.
 Cvetko Anton SDB, Pfarramt Mieger, P. Grafenstein, Kärnten, Austria.
 Čarga Ciril, Casa delle Missioni, Viale Italia, Cassari, Italia.
 Časl Jože, 131 Birchmont Rd., Toronto 13, Ont., Canada.
 Čebulj Avguštin, Prov., St. Leonhard bei Siebenbrunn, P. Riegersdorf, Kärnten, Austria.
 Čebulj Daniel SDB, Porvenir, Tierra de Fuego, Chile.
- Čelesnik Joseph, 265 E, 15th St. N. W., Barberton, Ohio, USA.
 Čepon Ludvik, 2700 No. Water St., Decatur, Ill., USA.
 Čepon Mihael, 2215 Irving Park Road, Chicago 18, Ill., USA.
 Černet Mario, Clodig, Topolo, Udine, Italia.
 Černoia Pietro, Pulfero, Cras, Udine, Italia.
 Česen Dušan, kaplan, St. Jakob im Rosental, Kärnten, Austria.
 Čok Dijamant, kaplan, Longera, p. Katinara, Trieste.
 Čretnik dr. Nace, Recteur de la Mission Cat. Yug., 4 rue Saint Fargoau 4, Paris XX, Francia.
 Čuk Alfonz, 141 Marcy Place, New York 52, N. Y., USA.
 Čuk Julij, Casa parroquial, Sta. Ana, Prob. Manabí, Ecuador.
 Dejak Tone, Casa parroquial, Gen. San Martín 20, San Martín FCNGBM, prov. Buenos Aires, Argentina.
 Del Medico Pietro, Ara Grande Tricesimo, Udine, Italia.
 Demšar Anton, Krankenhaus, St. Veit a. d. Glan, Kärnten, Austria.
 Demšar Ciril CM, Basílica Nacional, Luján FCNDFS, prov. Buenos Aires, Argentina.
 Demšar F., Chaplain, U. S. Army, USA.
 Dobernig Josef, Pf., Glainach bei Ferlach, Kärnten, Austria.
 Doktorič David, Constituyente 1582, Montevideo, Uruguay.
 Dolinar France, Via dei Colli 8, Roma, Italia.
 Doberšek Ivan SDB, Via Don Bosco 10, Caserta, Italia.
 Dobnikar Ivan OSB, St. Procopius Abbey, Lisle, Ill., USA.
 Dolšina Janez, St. Joseph's Church, Deerwood, Minn., USA.
 Dolšina Stanko, 411 N. 9th St., Brainerd, Minn., USA.
 Dovč Janez, Nikolsdorf, Osttirol, Austria.
 Dragaschnig Janez, Voelkermarkt, Kärnten, Austria.
 Drobiunig Josef, Kaplan, Bleiburg, Kärnten, Austria.
 Dugar Ignacij, Sanatorio, Siena, Italia.

- Ehrlich Janez SJ, Catholic Pres, Ranchi-Bihar, India, Asia.
- Eržen Edvard ODM, USA.
- Eržen Ivan, Via don Bosco 3, Gorizia, Italia.
- Estok Gabriel OFM, 386 Geneva Ave., Detroit 3, Mich., USA.
- Fale Mirko, Casa parroquial, Countay Lino Park, Marianab-Habana, Cuba.
- Farkaš, dr. Andrej, SC, 450 Pine St., Bridgeport 5, Conn., USA.
- Fatur Jakob, Pfarrhaus, Zeltschach, P. Friesach, Kärnten, Austria.
- Fekonja France, Capellan-Hospital, San Fernando, Chile.
- Femc Boris, Coop., Dahle, Prov. Guayas, Ecuador.
- Ferenc Alfonz OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Ferkul Joseph, St. Vincent's Home, Quincy, Ill., USA.
- Ferlič Ciril SC, 148 Maine St., New Rochelle, N. Y., USA.
- Ferlin John OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Fertala Franc, Prov., Sattendorf, Kaernten, Austria.
- Fideršek Jaka, Casa parroquial, Huan-guelén FCNGR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Filej Mirko, Via Seminario 7, Gorizia, Italia.
- Flac Mirko SC, St. John Bosco School, Bellflower, Calif., USA.
- Flajnik Rudolf OC, Mt. Carmel College, Niagara Falls, Ont., Canada.
- Flek Vinko, Constitución 960, San Fernando FCNGBM, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Fliš Jože, Av. Vallvidrera 39, A. Sarria, Barcelona, España.
- Fogar Luigi, Plaza S. Giovanni Laterano 4, Roma, Italia.
- Foschini Aurelio, Institut St. Joseph, Sion (Valais), Suisse (Svisa), Europa.
- Gaber France, 610 99th Ave., W., Duluth, Minn., USA.
- Gabrenja Edvard OFM, 62 St. Mrk's Pl., New York 3, N. Y., USA.
- Gabruč Josef, Kaplan, Tainach, Kärnten, Austria.
- Gabrovšek Andrej, Boljunec, Trieste.
- Gamm Joseph, 708 Monroe St., N. E., Washington 17, D. C., USA.
- Geramb, dr. Edgar, Pf., Ferlach, Kärnten, Austria.
- Gerbec Anton, Gabria (Savogna), Gorizia, Italia.
- Glavač Franc, Casa parroquial, Av. Calchaquí 22.500, Florencio Varela, FCN GR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Gnidica Daniel OSB, 217 E. Mesa Ave, Pueblo, Colo., USA.
- Gnidovec, dr. France, Rivadavia 234, Adrogué FCNGR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Godina Joseph, 11.607 Honeydal Ave, Cleveland 20, Ohio, USA.
- Godina Mirko OFM Conv., Holy Rosary Church, Aurora, Minn., USA.
- Gogala dr. Mirko, Capellan, Hospital militar, Campo de Mayo FCNGU, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Gole dr. Jože, Sacred Heart Seminary, Hales Corners, Wis., USA.
- Golia Pavle, Casa parroquial, Av. La Merced 99, La Mendieta, prov. Jujuy, Argentina.
- Golob Joseph OSB, St. Martin's Abbey, Lacey, Washington, USA.
- Golobič Herman OC, 306 No. Broadway, Leavenwoerth, Kansas, USA.
- Golobič John, Box 615, Hibbing, Minn., USA.
- Gorenjec Ladislav, Lana presso Merano, Convento Teutonico, Bolzano, Italia.
- Goršek Anton, Pfarrhaus, St. Stefan a/d Glan, Kärnten, Austria.
- Gosar Anton, Casa parroquial, San Pedro FCNGBM, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Grabrian Joseph, OSM, 22 Carteret Ave., Carteret, N. J., USA.
- Grabrian Nicholas, OSM, Our Lady of Sorrows Church, Ladysmith, Wis., USA.
- Grabrian Victor, OSM, 3121 Jackop Blvd., Chicago, Ill., USA.
- Gracar, dr. Jože, CM, žup. upravitelj, Sv. Križ — Santa Croce, Trieste, Italia.
- Grčman Anton, Hospital Transito, Buchar-do Oeste 105, Córdoba, Argentina.
- Grebenc Maver, O. Cist., Stift, Stams, Osttirol, Austria.
- Gregor Jože, 1509 Tulane Ave., New Orleans 13, La., USA.
- Gregorec Srečko, mons., Via Marconi 7, Gorizia, Italia.
- Gregorich Edmund, 706 Broadway, Ill., USA.
- Gril Tone, OSB, Casilla 30, Iquique, Chile.

Izdaja: Konzorcij (Gregorij Mali). — Urejuje: Uredniški odbor (dr. Ignacij Lenček, Rivadavia 234, Adrogué FCNGR, prov. Buenos Aires, Argentina) — Uprava: Stanko škrbe, Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina — Tiska tiskarna Federico Grote (Lado Lenček CM), Montes de Oca 320, Buenos Aires.

